

nr 111
2015-12
30 kr

DISKULOGEN

med Släktforskarnytt

Samling under Dis Funktionärsdagar i Linköping den 10–11 oktober.

Foto: Hans Bjernevik

3 Ledaren

Information från föreningens ordförande.

4 Kort & Gott

Med tips om en hemsida där du kan höra vad man hörde på 1800-talet, en tidning i ny regi, jubileerna Sveriges Radio och ArkivDigital med mera.

5 Kallelse till årsmötet

Välkommen till Dis årsmöte i Kramfors.

6 En besvärlig skilsmässa

Tore Samuelsson berättar om en skilsmässa med brottsliga inslag samt ger tips om var du kan hitta brottslingar i din släkt.

9 Engagera barnen

Bygg upp förfädernas by i Minecraft med hjälp av Lantmäteriets landskapsmodell.

11 Disgen 2016

Christer Gustavsson berättar och visar fler nyheter i Disgen 2016.

14 Filbyter flyttar hemifrån

Christer Gustavsson berättar om Dis-Filbyters nya föreningslokaler i Linköping.

15 Nio syskon på Mölle

Lars Warlin ger kompletterande information till sin tidigare artikel om Ella på Capella.

16 Macspalten

Rickard Samuelsson beskriver hur man går tillväga för att skapa en släktbok i MacFamilyTree.

18 Dis kartgrupp har bildats

Björn, Tor Leif och Karl-Ingvar meddelar att en kartgrupp har bildats så att fler historiska kartor blir tillgängliga för Disgen.

19 Morfars skolgång

Ett kapitel från Hjalmar Torells memoarer beskriver skolgången runt förra sekelskiftet.

23 Dis yngsta medlem

Dis presenterar sin nya, unga medlem Albin samt lite medlemsstatistik.

24 DNA i släktforskningen

En introduktion till olika DNA samt hur mycket släkt vi är med våra släktingar.

26 DNA-tester

En sammanfattning av vilka testföretag och DNA-tester det finns att välja bland.

28 Dis-Nords DNA-dag

Erik Holmlund ger flera exempel på hur man kan lösa fall med okända fäder med hjälp av YDNA.

32 DNA-projekt

Erik Holmlund berättar vad projektadministratörer kan göra.

34 DNA-resultat

Här ges en kort genomgång av hur resultatet av ett autosomalt DNA-test ser ut och kan tolkas.

36 Haplogrupper

Så här hör haplogrupperna ihop.

39 Disbyt firar 25 år!

Disbyt är ett verktyg för att skapa kontakter mellan släktforskare som forskar på samma område.

40 Carl Szabad in memoriam

Eva Dahlberg minns vännen Carl Szabad.

41 Insändare

Utvandrade skåningar efterlysas. Vart tog de vägen i Amerika?

42 Dis informerar

Avlidna och beställningar.

44 Faddrar & Disbytombud

Här finns hjälp med dina problem. Fråga någon i din närhet.

45 Styrelsen

De förtroendevalda som håller ordning i föreningen.

46 Regionföreningarna

Information från Sveriges alla hörn.

Nu har det hänt. Nästan...

EGENTLIGEN ÄR DET KONSTIGT ATT JULEN KOMMER SAMMA TID varje år utan att bli försenad, när det är så mycket att göra innan.

Jultomten levererar alltså. Men när det gäller teknisk utveckling slinter man ofta på datumet när det gäller att verkligen bli klar med det man jobbat med. Nu har vi sluntit länge nog med nya DISGEN och därför kommer vi äntligen ut med något som är nästan klart, nämligen en så kallad förutgåva av DISGEN 2016.

"Förutgåva" betyder att vi tror att den är helt säker att använda med dina riktiga släktforskningsdata men att det trots allt är alltför många små brister kvar, inte minst vad gäller handledning och den inbyggda hjälpen. Vi har tänkt att du som vill ha det senaste ska hoppa på tåget nu, och du som föredrar att vänta tills det finns något som fungerar helt utan problem väntar tills i vår, då den riktiga utgåvan kommer. Går allt som tänkt blir det i månadsskiftet februari/mars (säger jag, men ni har kanske slutat lita på mig när det gäller sådana här saker...).

En annan sak som börjar titta fram nu är vår nya grafiska profil, som ni ser ett smakprov av på baksidan av tidningen. Vi kommer att införa den successivt under våren – det finns många detaljer att dra i – och hoppas att allt är gjort till Släktforskar dagarna i augusti – dessa blir för övrigt i Umeå för omväxlingens skull.

Även vår nya webb kommer att lanseras under våren. Den är ganska klar redan nu till formen men måste fyllas med mer innehåll för att bli till något värde för nuvarande och blivande medlemmar. Liksom förra gången 2010 blir det ett ganska kraftigt skifte, men den nya webben blir också användbar från plattor och telefoner, något som blir alltmer viktigt.

På kartfronten har det skett stora framsteg. Häradsekonomiska kartan för DISGEN har utvidgats till flera nya län, och vi kommer att kunna tillhandahålla "Gröna Kartan", alltså en ordentlig småskalig karta, under 2016. Här blir det så stora mängder data att vi måste utveckla en särskild kartserver där man som DIS-medlem kan hämta hem de kartdelar som man är intresserad av. Läs mer på sidan 18.

Avslutningsvis vill jag önska er en God Jul och ett Gott Nytt År!

Daniel Berglund
Daniel Berglund
Ordförande

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen med Släktforskarlyst är medlemstidningen för Föreningen Dis. Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se

Medlemsavgift: 2015: 150 kr per år.
2016: 180 kr per år.
Famijlemblem: 2015: 75 kr per år.
2016: 90 kr per år.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.
Telefontid måndag-torsdag kl 9-15.
Fredag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER

Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder
ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS

30 kr

UPPLAGA

24 300 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

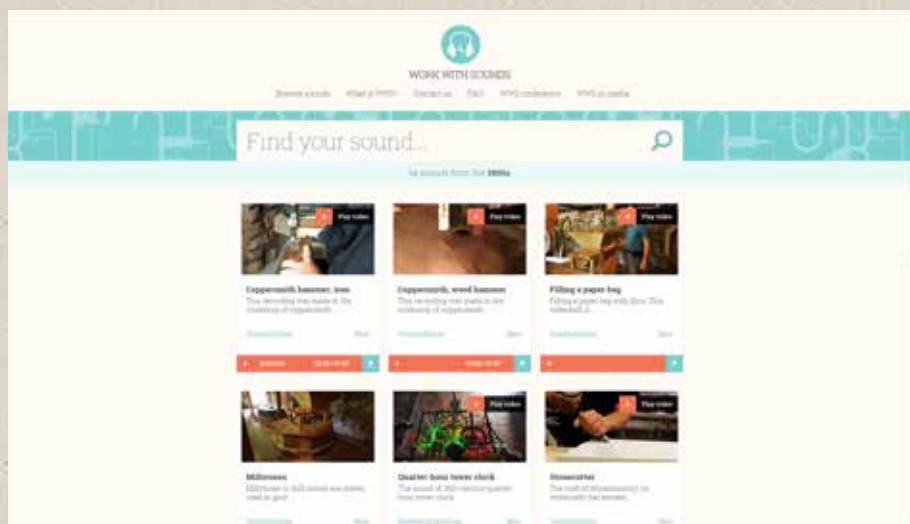
Sandvikens Tryckeri

ISSN

1101-3826

Adressändring anmäls på webben eller till Dis kansli.

Bli medlem via webben, www.dis.se > Medlem > Bli medlem, eller kontakta Dis kansli.

Svenska Amerika Linien

I år är det 100 år sedan Svenska Amerika Liniens första båt korsade Atlanten. Torsten Torstensson har under detta jubileumsår sjösatt en hemsida om Svenska Amerika Linien. Här delar han med sig av sin stora privata samling minnes-saker.

<http://swedishamericanline.se>

Bokmärke av alla flikar

Datorns prestanda kan påverkas negativt om väldigt många flikar är öppna samtidigt i webbläsaren. Om man tycker att alla flikar är intressanta sidor som man vill återkomma till kan det vara smart att göra bokmärken av alla flikar och sedan stänga ner dem. Sedan kan man öppna en flik i taget och få en dator som är mindre seg.

I Google Chrome går man in i verktygsmenyn uppe i det högra hörnet och väljer *Bokmärken > Spara bokmärke till öppna flikar*. En dialogruta *Lägg till bokmärke på alla flikar* öppnas. Välj var du vill spara bokmärkena och tryck *Spara*.

ArkivDigital 10 år

Under de tio år som gått sedan starten har ArkivDigital vuxit till ett företag med 37 anställda, och det digitala bildarkivet med avfotograferat källmaterial är redan uppe i över 57 miljoner bilder.

Snart lanserar ArkivDigital en ny programvara, vars största nyhet är den sökbara databasen med uppgifter om hela befolkningen i Sverige år 1950. Framöver kommer motsvarande uppgifter för befolkningen år 1960 att tillkomma.

För tredje året i rad har ArkivDigital blivit utnämnda till Gasellföretag av Dagens Industri.

www.arkivdigital.se

Surfplattan som extraskärm

Köp en app, till exempel iDisplay, Air Display eller Duet Display, till din surfplatta eller mobiltelefon så kan den fungera som extraskärm till din Mac eller pc. Det kan vara en smart lösning om du släktforskar på din bärbara dator och behöver lite extra skärmutrymme.

<http://pcforallan.idg.se>

Historiska ljud

På hemsidan *Work with Sounds* har museer från Sverige, Finland, Tyskland, Belgien, Polen och Slovenien samlat utrotningshotade ljud. Här finns alla möjliga ljud, från 1800-talets kvarnhjul till uppstart av en Macintosh SE/3 från 1980-talet.

Ljudfilerna är fria att använda i egna projekt.

www.workwithsounds.eu

Sveriges Radio 90 år

"Den första januari 1925 sändes det allra första programmet i Sveriges Radio – eller Radiotjänst som det hette under de tidiga åren." På Sveriges Radios hemsida kan du lyssna på många olika historiska klipp och program.

<http://sverigesradio.se>

Svensk Genealogisk Tidskrift

Produktionen av Svenska Genealogiska Samfundets släktforskartidning *Svensk Genealogisk Tidskrift* tas över av Genealogiska Föreningen. Svensk Genealogisk Tidskrift, med inriktning på att främja vetenskapliga metoder i släktforskningen, har getts ut sedan 2007. Tidningen kommer att ges ut som en prenumerationstidskrift från och med 2016.

– Från SGS sida anser vi att det är mycket positivt att SGT nu marknadsförs mot en större läsekrets, säger Eva Dahlberg, styrelseledamot i SGS. Det känns också bra att det blir möjligt för alla intresserade att kunna prenumerera på SGT.

www.genealogi.net

www.genealogiska-samfundet.se

Välkommen till Dis 36:e årsmöte

Medlemmarna i Föreningen Dis kallas härmed till ordinarie årsmöte lördagen den 12 mars 2016 kl 14.00 på Hotell Höga Kusten, Kramfors.

Foto: Hans Bjernevik

Förslag till dagordning

1. Årsmötet öppnas
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av två justeringsmän – tillika rösträknare – att jämte mötesordföranden justera dagens protokoll
4. Fråga om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst
5. Val av ordförande och vice ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av protokollförare
6. Fastställande av dagordning
7. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelser för 2015
8. Revisorens berättelse för den tid revisionen omfattar
9. Fastställande av resultat- och balansräkning samt beslut om ekonomiska dispositioner
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
11. Fastställande av riktlinjer för verksamheten till och med år 2017
12. Fastställande av budget för 2016
13. Beslut om medlemsavgift för år 2017. Styrelsen föreslår att medlemsavgiften för 2017 förblir 180 kr per år för ordinarie medlem och 90 kr per år för familjemedlem.
14. a) Val av ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år
b) Val av vice ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år
c1) Fastställande av antal övriga ledamöter i styrelsen
c2) Val av halva antalet ledamöter i styrelsen för 2 år
d) Val av två revisorer, varav en yrkesrevisor, samt två suppleanter
e) Val av valberedning, tre ledamöter varav en sammankallande, jämte två suppleanter
f) Val av ombud till förbundsstämma med Sveriges Släktforskarförbund
15. Fråga om omedelbar justering av punkten 14
16. Anmälan om av Dis styrelse utsedda representanter i övriga organisationer och myndigheter till vilka Dis är anslutet eller äger utse representation
17. Behandling av avgivna motioner, se Dis hemsida
18. Eventuella stadgeändringsförslag, se Dis hemsida
19. Ärenden, som av styrelsen hänskjutits till årsmötet för avgörande, eller i övrigt upptagits på dagordningen
a) Beslut om placeringspolicy för föreningens bankmedel. Se Dis hemsida för närmare förklaring.
20. Beslut om ärenden att hänskjutas till styrelsen för avgörande
21. Mötets avslutande

AÅRSMÖTET HÅLLS DENNA GÅNG UTANFÖR KRAMFORS. ARRANGEMANGET SKER I samarbete med DIS-Mitt, som ordnar en utställning samtidigt.

14.00 Årsmötesföredrag. Ämne och föredragshållare kommer att publiceras på Dis hemsida.

15.30 Kaffe och kaka.

16.00 Årsmötesförhandlingar.

Sista motionsdag är 15 januari 2016. Eventuella motioner samt övrigt skriftligt underlag inför årsmötet publiceras på Dis hemsida senast 19 februari och kan rekvideras från Dis kansli, via mejladressen dis@dis.se.

Valberedningens förslag föreligger senast den 26 februari 2016.

Årsmöteshandlingar, motioner med svar, valberedningens förslag, med mera, kommer att publiceras på hemsidan. Där kommer också detaljer kring utställningen att återfinnas, se www.dis.se > Föreningen > Årsmöten.

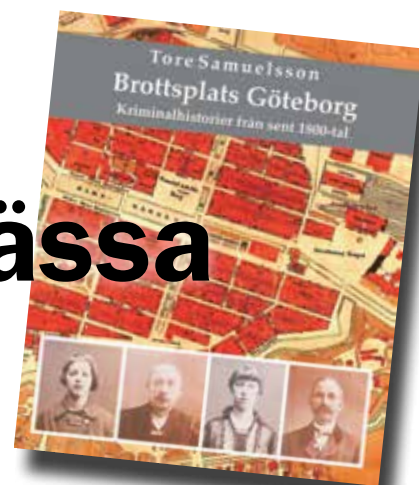
Välkommen!
STYRELSEN

OBS! Särskild kallelse kommer att utsändas till styrelsemedlemmar och funktionärer där Föreningen Dis står för resa och eventuellt boende.

För vägbeskrivning, se Dis hemsida.

TORE SAMUELSSON
tore.samuelsson.gbg@gmail.com

En besvärlig skilsmässa

Johannes Engström och Augusta Österlund, 1893. Förfalskningsbrott. Straffarbete i ett år respektive åtta månader.

FLERBARNSMAMMAN OCH ÄNKAN EMILIA AUGUSTA ÖSTERLUND STÅR TILLSAMMANS MED en man vid namn Johannes Engström inför rätta i Göteborgs rådhusrätt. Året är 1893 och de är anklagade för bedrägeri och förfalskningsbrott. Rättens domslut blir utan nåd: åtta månader respektive ett års straffarbete följt av två års "vanfrejd". Någon tid därefter flyr paret till Amerika, åtföljda av valda delar av Augustas barnaskara. Hur hade dessförinnan ostraffade och laglydiga individer hamnat i denna uppsplitande situation? Vi måste gå några år tillbaka i tiden.

Emilia Augusta Samuelsdotter föds 1851 vid en gård i Arendal utanför Kungsbacka. Efter en kortare tid som piga vid gårdar i trakten beger hon sig, 23 år gammal, till Göteborg. Hon följer därmed exemplet från otaliga unga människor som söker bättre förhållanden i en större stad. 1878 träffar hon smeden Per Österlund, ursprungligen från Lomma i Skåne. Augusta och Per gifter sig året efter, och det är tydligen i sista minuten eftersom deras första barn, Fritz Julius, föds endast tio dagar efter vigseln. En rad andra barn följer de närmaste åren, Signe, Agnes, Arvid och Anna. Augusta tar sig även an en fosterson, Gunnar Berg. Familjen bor i Lunden i Örgryte och verkar leva under trygga ekonomiska förhållanden.

Nu väntar dock kärvare tider för Augusta. Maken Per går bort 1890, han är

då endast 36 år. Augusta blir änka med sex barn mellan 3 och 12 år att försörja. Strax efter Pers död flyttar hon med sina barn till en bostad på dåvarande Olskroksgatan 14. På samma adress bor en Johannes Engström och man förstår att ett förhållande så småningom uppstår mellan honom och Augusta.

Vem var nu denne Johannes? Han kom ursprungligen från Varatrakten i Skaraborg och hade nyligen flyttat till Göteborg. Johannes var äldste sonen i en relativt välbärgad jordbrukarfamilj. Han blev gift med en Maria Kristina Andersdotter. De fick aldrig några barn och detta var uppenbarligen inget lyckligt äktenskap. Bland annat hade Maria Kristina varit otrogen. Johannes berättar i en skrivelse om hur hans hustru i flera år med en dräng anställd vid deras gård "oupphörligen utöfvadt otuget", och att hon under hela äktenskapet varit "bitter och hatfull" mot sin make. När Johannes till slut körde bort drängen från gården "föll hustrun uti ursinnigt raseri deröfver". När drängen slutligen reste till Amerika blev hustrun allt värre. Hon står i församlingsboken först registrerad som "svagsint" och senare som "sinnessjuk". Johannes ordnade med ett dokument där grannar i Skaraborg intygade att Maria "under fullt tre år varit och fortfarande är sinnesrubbad".

Johannes ville skiljas från sin hustru och försökte först utverka skilsmässa på grund av det nämnda otuktsbrottet.

Reglerna för skilsmässa vid denna tid var sådana att "horsbrott" var en av de få omständigheter som ansågs som legitimt skäl för skilsmässa. Maria kunde dock inte ställas inför domstol på grund av sin sinnessjukdom. Ett annat giltigt skäl för äktenskapsskillnad var just sinnessjukdom, men då krävdes att denna sjukdom var av varaktig art och att inget hopp om förbättring kunde skönjas. Eftersom hustrun var svår att vårda i hemmet flyttade Johannes till Göteborg och Maria Kristina vistades en tid på "därhusavdelningen" på Gibraltar fattigvårdsanstalt. Johannes ordnade även med en förmyndare åt sin hustru, en poliskonstapel Fredén. Även detta var ett led i Johannes långsiktiga försök till skilsmässa.

Ett försök från Johannes att nu erhålla ett läkarintyg om hustruns ohälsa misslyckas. Hon är "något bättre åtminstone för en stund då läkaren besökte henne, samt alldenstund hon visste att det var i fråga om betyg för skilsmässa", som Johannes själv uttrycker saken inför domstol. Maria vill alltså inte skiljas. Hur Johannes än vänder sig verkar det omöjligt att bryta äktenskapet. Hustrun är inte tillräckligt sinnessjuk och hennes otuktsbrott är för gammalt. Säkert längtar Johannes efter ett legaliserat förhållande med Augusta och det är nu han lockas in på den breda vägen.

Detta för oss till en vanlig metod att på denna tid få till stånd en skilsmässa.

Namnteckningen i det ödesdigra dokument som Augusta åstadkom med hjälp av personalen på svenska konsulatet i Köpenhamn. ("m.h.p." betyder "med hand på pennan" och användes då vederbörande inte kunde skriva sin namnteckning själv.)

"Egenvilligt förlöpande" innebar att en av parterna försvann till utrikes ort och lämnade familjen. Den andra parten stämde därefter den bortreste för förlöpande. I ett slags missbruk av denna lag var det inte helt ovanligt att mannen i familjen "försvann" till Köpenhamn och där uppsökte svenska konsulatet och meddelade att han lämnat familjen. Han kunde dock så småningom återvända till Sverige. Denna variant av skilsmässa kallades i folkmun för en "Köpenhamnsresa".

Johannes beslutar att pröva en alldeles egen variant på detta tema, och vill få Augusta att åka till Köpenhamn. Hon är från början tveksam till idén men låter sig så småningom övertalas. I juli 1892 åker hon med "ångbåtslägenhet" till nämnda stad och tar in på hotell Dania, med adress Lille Strandstræde. Hon uppträder dock inte som Augusta utan som Johannes hustru Maria. På svenska konsulatet ordnar hon ett intyg där det framgår att hon "av ondska och motvilja öfvergifvit och förlupit sin man och rest utrikes i det uppsåt att ej mera blifva med honom". Hon förklarar att hon inte är skrivkunnig, därför undertecknas handlingen av konsulatets personal.

Efter avklarat ärende åker Augusta tillbaka till Göteborg och överlämnar de falska handlingarna till Johannes. Med dessa lyckas han äntligen få ett skiljebrev från domkapitlet, i september 1892. Men lyckan blir kort. Till att börja med har Johannes och Augusta inte räknat

med att poliskonstapel Fredén anar ugglor i mossen. Han är ju förmyndare för Johannes hustru och vet att hon aldrig varit i Köpenhamn. Dessutom finns det väl organiserad polis både i Göteborg och i Köpenhamn och de kan dessutom samarbeta. "Detektiva avdelningen" av Göteborgspolisen startar en undersökning och försedd med ett fotografi av Augusta intervjuar Köpenhamnspolisens anställda på hotell Dania. Personalen känner igen kvinnan på fotografiet, som uppträtt som Maria Engström:

En städerska, Martine Gullicken, förklarar, sedan hon tagit fotografiet i skärskådande, att hon med stor bestämdhet, "igenkände den Dam, som under namnet Fru Maria Engström från Göteborg, i Juli månad bodde å Hotellet".

Bevisningen blir tämligen överväldigande och vid förhör erkänner Johannes och Augusta utan omsvep. Ärendet behandlas i Göteborgs rådhusrätt under 1893. Både Johannes och Augusta lämnar till sitt försvar in skrivelser till rätten. I en slutkläm säger Johannes bland annat:

"Jag vågar hoppas nu, att ofvannämnda inlämnade betygen varder utaf Rätten tagna i beaktande, så hoppas Jag, den som hafver någon ömmande känsla för den lidande, att ingen genom sin maka, kan blifva värre plågad än Jag hittills blifvit."

Johannes och Augusta blir trots sina vädjanden till rätten dömda till straffar-

bete. Domen överklagas av Johannes till Göta hovrätt och fallet avhandlas där i maj. Hovrätten finner dock inte någon anledning att lindra domen. Nu har Johannes och Augusta 45 dagar på sig att överklaga till Kungl. Maj:t. Det ser bekymmersamt ut. Ytterligare problem har Johannes eftersom han köpte en fastighet när han flyttade till Göteborg och ett lån på denna förfaller till betalning i juni. Att Augustas barn far illa under denna tid anar vi av en polisrapport varav framgår att äldste sonen Fritz Julius grips av polisen med anledning av något snatteri.

Vad som sedan sker vet vi inte något om i detalj, men i juni 1893 noterar Göteborgspolisen att Johannes och Augusta rymt till Amerika. Hur de kommit dit vet vi inget om eftersom de inte var registrerade på någon emigrantlista. De kom i alla fall att hamna i Rock Island i Illinois, där Johannes försörjde familjen genom fabriksarbete.

Vid emigrationen hade Augusta sina flickor med sig, medan de två sönerna, Arvid och Fritz Julius, och fostersonen Gunnar Berg, blev kvar i Göteborg. Fritz Julius dog i lungsjuka på Gibraltar samma år. Arvid och Gunnar, nu 9 respektive 15 år gamla, togs om hand av bekanta till Augusta, som bodde i Annedal. Men tre år senare reste pojkarna var för sig över Atlanten för att återförenas med sin familj. De fann, när de kom till Rock Island, att familjen utökats med

Johannes och Augusta med sonen Garfield, troligen 1908.

ytterligare en medlem, Garfield, son till Augusta och Johannes. Så fick Johannes ett efterlängtat barn. Denna historia verkar alltså ha fått något slags lyckligt slut.

Vad hände hemma i Sverige när Johannes och Augusta hade lämnat landet för gott? Eftersom skiljobrevet för Johannes och Marias äktenskap var baserat på falska dokument blev nu skilsmässan hävd. "Mannen i Amerika" och "Rymd till Amerika" är de anteckningar prästen gjort i församlingsboken. Ända till sin död 1901 var Maria enligt den svenska kyrkan gift med Johannes.

Att studera gamla brott

Berättelsen om Augusta och Johannes ovan är ett kapitel från min bok "Brottsplats Göteborg – Kriminalhistorier från sent 1800-tal" (A-Script Förlag, 2015, <http://toresamuelsson.se>). Augusta var en syster till min farfarsfar. Jag lyckades för övrigt spåra upp nu levande amerikanska ättlingar till Augusta och Johannes och fick kontakt med flera av dem. Det är min förhoppning att de skall förse mig med gamla fotografier, men det går trögt än så länge – det är tyvärr inte alla amerikaner som brinner för släktforskning.

Även andra släktingar till mig var i klammeri med rättvisan, till exempel en syster till min farfar som var misstänkt för barnamord. Så småningom började jag studera brottslingar i största allmänhet – gav mig därför hän på Landsarkivet

i Göteborg och beställde fram åtskilliga volymer av domböcker och polisdocument. Här följer några förslag på källor och arbetssätt för dig som vill studera gamla brott.

- Kyrkoböcker har ofta anteckningar om brott. De kan hänvisa till en dom som man sedan får leta upp i aktuell dombok.

- Domböcker och polisprotokoll har förstås viktig information. I NAD (Nationell ArkivDatabas) som finns hos SVAR kan man se vilka arkiv som finns var. Domböcker och polishandlingar är som regel inte tillgängliga på nätet, utan man måste kontakta ett eller annat landsarkiv i landet. För ett mindre ärende kan man be det aktuella landsarkivet att kopiera sidor rörande ett visst brottmål, detta för att slippa en lång resa.

På Landsarkivet i Göteborg fotograferade jag sammanlagt ungefär 3000 sidor av domböcker och polisprotokoll. Med en bra kamera kan du fotografera utan stativ och utan blix. Enskilda fall i domstolen är ofta uppdelade på flera rättegångstillfällen – se därför till att få med alla, även bilagor. När jag kommit hem med kameran efter ett besök i arkivet övergick jag till att föra över bilder till datorn och göra ett pdf-dokument med varje fall för sig. Slutligen skrev jag rent all viktig text från arkivdokumenten i datorn.

Själv studerade jag dokument från slutet av 1800-talet och handstilen från den tiden är lyckligtvis lätt att tolka. Sen kom det svåra att skriva om den mer el-

ler mindre svårbegripliga och ålderdomliga juridiska texten till något mer lättillgängligt, men det är en historia för sig.

- Fängelser och tvångsarbetsanstalter har intressant information (många av dessa arkiv finns även på exempelvis SVAR och ADOnline). Det kan röra sig om detaljer rörande de intagna. Ibland har man gjort en "biografi" (kan vara kallad "Biografiböcker" i arkivet) där fångens livshistoria är skildrad på ett detaljerat sätt.

- Riksarkivet tillhandahåller genom SVAR Fångvårdsstyrelsens arkiv över frigivna straffarbetsfångar mellan åren 1876–1925. Där finns fotografier på de frigivna fångarna samt diverse information som datum för ankomst till fängelset, namn, födelseår, yrke, hemort, brottets art och typ av straff.

- Polisunderrättelser (PU) är en publikation som har getts ut sedan 1878. De har information om efterlysta personer, anhållanden, personer frigivna efter straffarbete med mera. Kan köpas på dvd (obdr.se).

- Äldre dagstidningar finns genom Kungliga biblioteket tillgängliga för text-sökning på tidningar.kb.se eller magasin.kb.se. De kan upplysa om brott. Man kan till exempel hitta tidningsreferat av rättsfall som ger kompletterande information och som ofta är betydligt mer livfulla än de torra rättegångsprotokollen. 📖

Lantmäteriets landskapsmodell finns att ladda hem från www.lantmateriet.se.

Engagera barnen

SOM VI MEDDELAT I TIDIGARE NUMMER AV DISKULOGEN KOMMER Lantmäteriet att släppa geodata fritt efter årsskiftet. Lagom till julleigheten släpper de en landskapsmodell till datorspelet Minecraft.

Det svenska datorspelsföretaget Mojang AB började utveckla Minecraft under 2009 och kunde ge ut det under 2011. I september 2014 blev Mojang uppköpt av Microsoft för 2,5 miljarder dollar, ca 18 miljarder kronor!

Hela spelvärlden är uppbyggd av kubformade block. I spelet kan man, bland annat, bygga upp byggnader och andra konstruktioner med hjälp av olika block. Spelet har vunnit flera priser och uppmärksammats för sitt nytänkande.

Hundratals skolor världen över använder Minecraft i undervisningen. Det finns till och med en speciell webbtjänst, MinecraftEDU, som har resurser som underlättar användningen i skolmiljö. Lärarna ser Minecraft mer som ett läromedel än ett spel. Elever har till exempel byggt upp en modell av gamla Stockholm under historieelektionerna.

Spelet har också använts i olika länder för att engagera ungdomar i stadsplanering. Det är enklare att visualisera

hur ett område kommer att se ut med hjälp av spelet än att försöka förstå avancerade arkitekturritningar. Det är även enkelt att göra ändringar i Minecraft, ett mycket billigare alternativ, spelet kostar under 200 kr (19,95 Euro), än ett avancerat 3D-program.

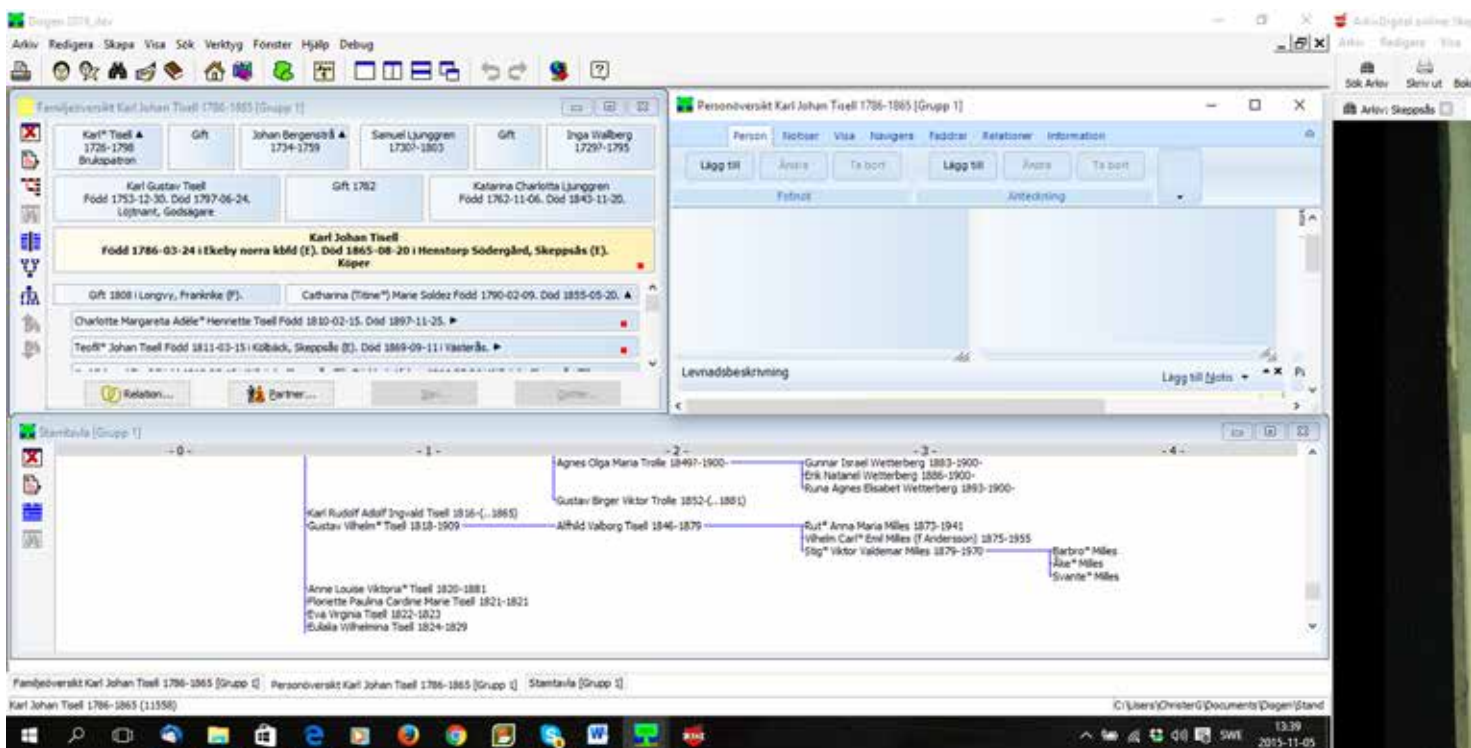
Minecraft kan spelas på både pc och Mac samt många andra plattformar. Totalt har över 50 miljoner exemplar av spelet sålts.

Med Minecraft har du ett gyllene tillfälle att engagera barnen i släktforskningen. Ni kan tillsammans bygga upp släktgården och grannskapet som för

länge sedan är borta. I spelet kan ni sedan gå runt i släktingarnas hembygd. Fråga barnen vad man kan göra i spelet. Ni kan tillsammans göra en liten film där tittaren får följa med på en rundtur på gården medan du berättar någon intressant släkthistoria. Dela släkthistoria med den yngre generationen. Kanske kommer ni att tycka att det är så intressant att ni själva vill bygga upp ert barns hem i Minecraft.

Skicka gärna in era verk så att vi kan lägga upp dem på DIS hemsida och visa alla vad som är möjligt att göra. 🌱

CHRISTER GUSTAVSSON
christer@dis.se

Lite mer om Disgen 2016

JA, VI HAR BYTT NAMN IGEN! NU HAR NOG redan en del av er med DISGEN 8 utnyttjat chansen att köpa och utvärdera DISGEN 2016 i en förutgåva. Fler kommer att få möjlighet innan vi släpper den skarpa versionen, förhoppningsvis under februari.

Förberedelser i väntan på 2016

Du kommer att kunna konvertera din gamla databas och enkelt gå över till DISGEN 2016 om du använder DISGEN 8 med någon av versionerna 8.0, 8.1 eller 8.2. Om du har en ännu äldre version, DISGEN 8 släpptes 2001, så måste du kontakta en fadder och be om hjälp.

I DISGEN 2016 har vi ändrat så att en person bara kan vara född respektive död en gång, det vill säga det kan bara finnas en födelsenotis och en dödsotis för personen. Om du vill förbereda dig inför övergången till DISGEN 2016 kan du leta reda på de personer som har fler än en notis. Kör funktionen *Kontrollera notiser* under *Verktøy*, vänta tills den är klar, välj *Visa loggfil* och sök på *Fler* så

hittar du identiteten på dem du söker tillsammans med ett meddelande av typen *Fler än en Födelse-notis* och *Fler än en Död-notis*. Sök reda på personerna i DISGEN med hjälp av identiteten och åtgärda. Det finns flera alternativa sätt. Du kan skapa en oforskat-notis av det minst troliga alternativet eller klistra in uppgifterna under anteckningar på födelsenotisen du vill behålla.

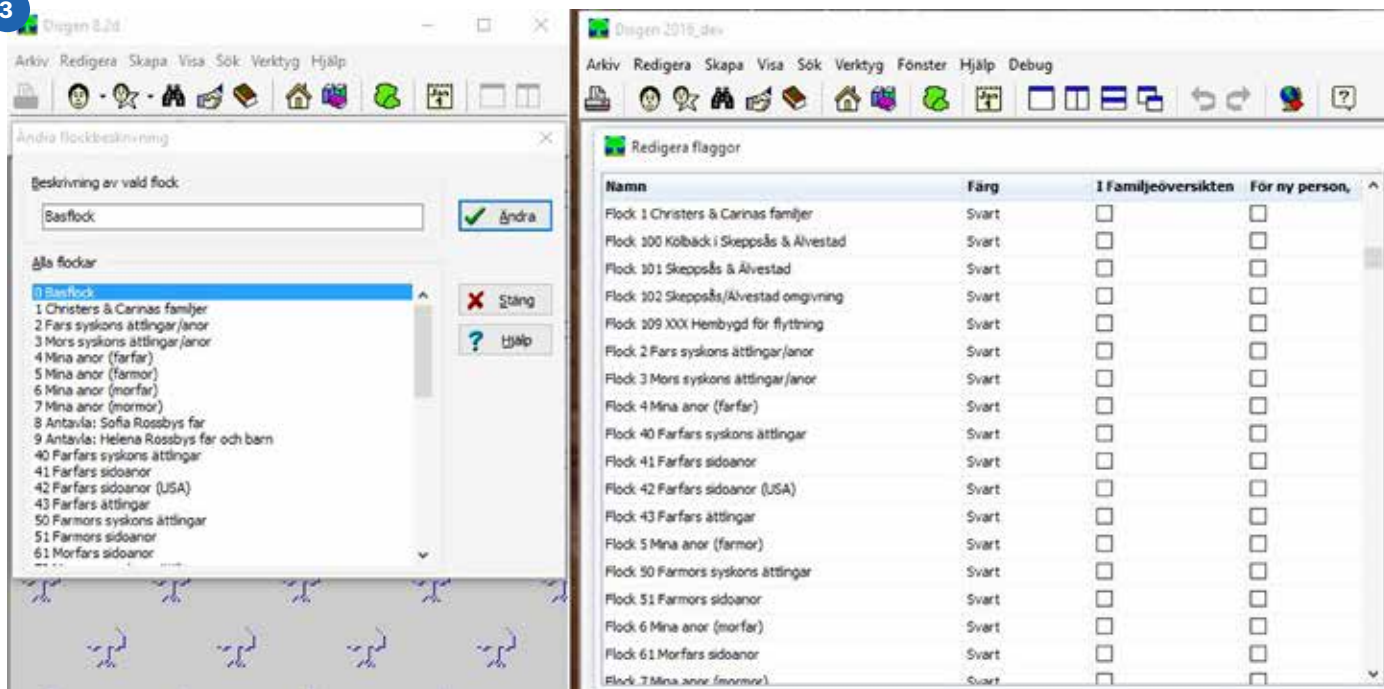
Om du vet att du har registrerat familjerelationer mellan barn och föräldrar som har någon form av icke-biologisk relation så kan du skapa en flagga *Icke-biologiska relationer att ta band om* och lägga in på till exempel barnet. Då går det enklare att hitta och åtgärda dem i DISGEN 2016. Samkönade relationer blir enklare att hitta i DISGEN 2016 med den nya möjligheten till relaterad sökning.

Vad ska du tänka på när det gäller dina bilder i DISGEN? Min personliga uppfattning är att du bara ska ha kopior av dina bilder i DISGEN-mappen DgPic, komprimerade och beskurna för publicering på papper och webb. Naturligtvis

kan du koppla bilder från andra mappar och lagringsenheter om du vill. Men om du använder DgPic kan du ta med dem i din säkerhetskopiering. Nu är det inte längre känsligt med filnamn som innehåller mellanslag och nationella tecken. De ersätts med understreck så det blir inga brutna länkar vid html-export.

Jag använder oftast en uppsättning fönster som jag arrangerar bredvid varandra för att få ett effektivt arbetssätt. I exemplet på **bild 1** har jag en stamtavla nederst där jag orienterar mellan olika personer i tavlan. I övre halvan till vänster har jag familjeöversikten så jag bättre ser personens familj och till höger visas personens notiser. Nere till vänster har jag sedan redigeringsfönstret öppet för personens notiser. På så sätt kan jag utnyttja flera fönster för att få en bra överblick. Kombinationsmöjligheterna är otaliga så att du kan skapa en vy som passar dig. I kombination med en extra skärm där du visar ArkivDigital blir lyckan fullständig. Om du inte gjort det förut, så prova att kombinera olika

11

Överensstämmelsen mellan flockarna i Disgen 8 och motsvarande flaggor i Disgen 2016.

fönstertyper på ett sätt som passar dig. I DISGEN 2016 blir möjligheterna ännu bättre.

Inspiration till nya inköp

Ett liknande exempel från DISGEN 2016, med Carl Milles farmors far, kanske rent av kan locka till inköp av en extra skärm. Det finns trevliga skärmar för under 2000 kr. Bild 2 försöker åskådliggöra möjligheterna när du har tillgång till en extra skärm.

Några exempel

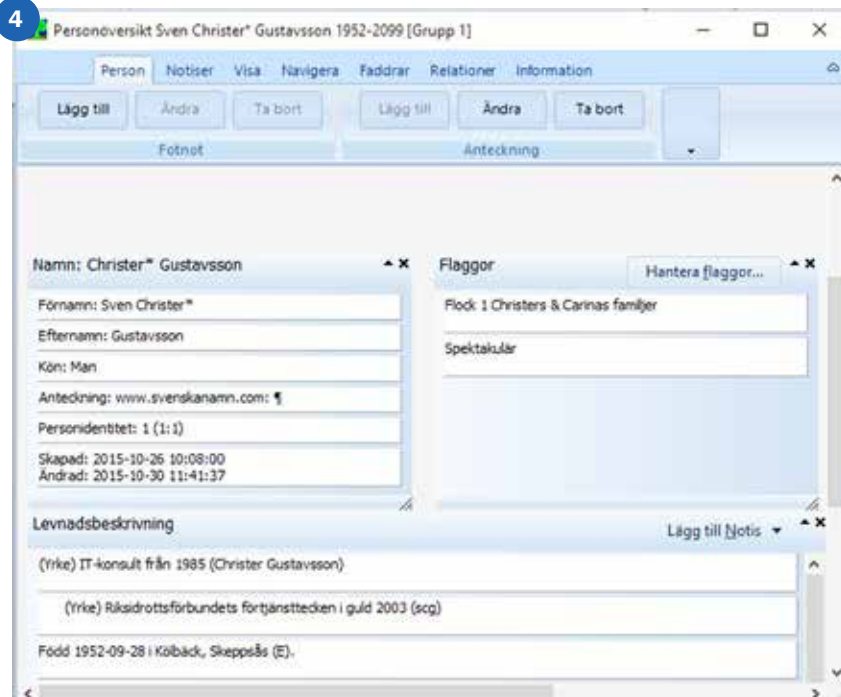
Den senaste tiden har betatestarna diskuterat för- och nackdelar med att barnens faddrar numera är vanliga personer i databasen. Vid konverteringen har man nu fått med sig en massa personer som inte har så mycket uppgifter och inte någon annan relation än att man är fadder till ett barn. Många forskare har gjort mycket jobb med att registrera dessa personer och vill säkert gå vidare med olika former av fadderanalyser och försöka ersätta de konverterade faddrarna med motsvarande personer som ofta finns i familjekretsen. Andra tycker att de skymmer sikten. Vi kommer att beskriva ett så smidigt arbetssätt för detta som möjligt. Om du inte vill hitta ett eget

arbetssätt så kan du invänta vår guide som vi kommer att lägga på DIS webb.

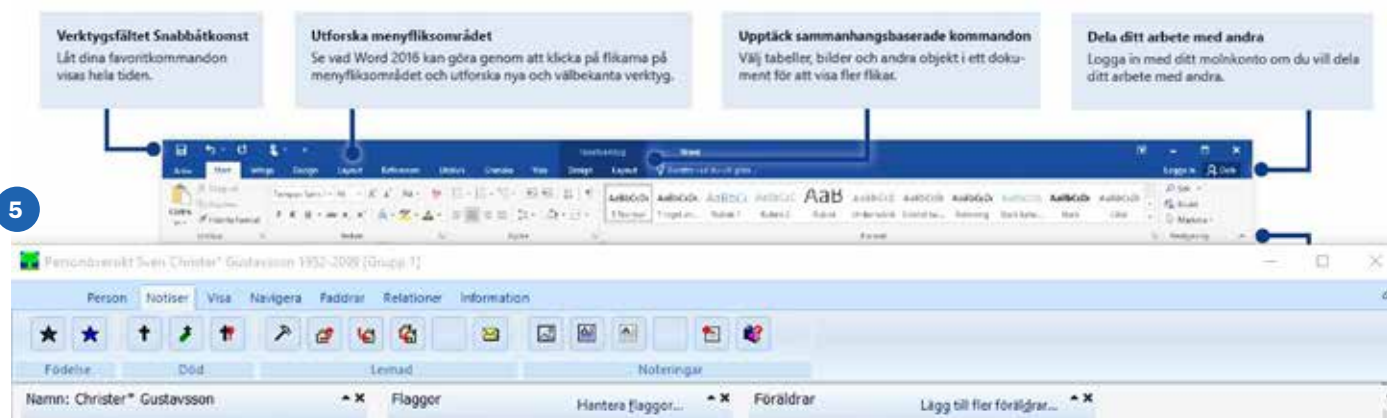
Många har varit fundersamma över att flockarna försvinner. Därför visar vi hur det ser ut i DISGEN 8.2d med flockar och hur de sedan representeras med flaggor i DISGEN 2016. Bild 3 visar några av de flockar (nr 1–7) jag har i DISGEN 8 med mina ätor och min närmaste familj. Efter konverteringen finns flockens nummer och namn som en flagga som sätts för alla personer i flocken, se bild 4. Naturligvis kan du använda flaggan när du söker och du kan ändra flaggans namn om du vill. Den förra bilden visar också att flockarna är numeriskt sorterade och flaggorna av förklarliga skäl alfabetiskt sorterade. Den observante noterar säkert att "0 Basflock" inte finns som flagga. Orsaken är att flocken är tom, därför är inte flaggan satt för någon person och behöver därför inte heller skapas. Det här blir bra. Bilden med personöversikten visar också att personen kan ha mer än en flagga. Mycket användbart jämfört med begränsningarna med flockar.

För många år sedan införde Microsoft en ny design för enklare navigering i Office-produkternas menyer. Man hade kommit fram till att vi användare

hade svårt att hitta alla bra funktioner och ville på detta sätt lyfta fram dem tydligare. Om de lyckades vill jag inte gå in på för det finns säkert lika många åsikter om det som om Microsoft i allmänhet. Vi kommer nu att närma oss denna "standard" när vi tar fram nya funktioner. Fönstren kommer också att få andra egenskaper som till exempel att de går att flytta utanför DISGENS huvudfönster. Mycket bra om man jobbar med dubbla skärmar. Likheter framgår av bild 5 med Words meny överst och personöversiktens underst. Allra överst ser ni också den svenska terminologin för de två viktigaste komponenterna, *Menyfliksområde* och *Sammanhangsbaserade kommandon*. Härliga beskrivande begrepp. 🐼

Personens flaggor visas i personöversikten.

Principen för vår nya typ av meny i person- och relationsöversikten.

Presstopp!

I dagarna kommer medlemmar med DISGEN 8 erbjudas möjlighet att köpa en förutgåva av DISGEN 2016. Den skarpa versionen planeras vara tillgänglig i månadsskiftet februari/mars. Vi har satt en begränsning till 1 000 exemplar per månad. Om du missat erbjudandet, läs mer på Dis hemsida www.dis.se.

CHRISTER GUSTAVSSON
christer@dis.se

Filbyter flyttar hemifrån

VI STÅR I ETT RUM I BRANDCHEFENS LÄGENHET MED sju rum och kök, pigkammare och kontor. Det är numera ett av många konferensrum med fina kristallkronor. Hit är Dis-Filbyter på väg att flytta. Brandstationen ligger centralt i Linköping, mellan kyrkogården och länsfängelset. Det invigdes för 100 år sedan och var igång 1915–1977. Den nyare brandstationen, som ersatte den gamla, är nyligen riven för att lämna plats för moderna lägenheter vid Stångåns strand.

Sedan 1984 är Fontänen en ideell förening som drivs på kommunens uppdrag som föreningshus för främst handikapp- och pensionärsorganisationer. Idag disponerar man brandstationens alla tre fastigheter och huserar 53 föreningar med hjälp av elva anställda. Man erbjuder främst lokaler, catering och digitaltryck till såväl de föreningar som har kontor i lokalerna som kommunens övriga föreningsliv.

Fontänen har gymnastiksal, datorsal med tio arbetsplatser, sex konferensrum för 5–25 personer samt stora vagnhallen som rymmer dryga 100 åhörare. Dis-Filbyter arrangerade nyligen en träff för

sina funktionärer för att visa lokalerna. Ca 30 funktionärer utnyttjade tillfället.

Dis-Filbyter i nya lokaler

Bakgrunden till flytten är att både Dis och Dis-Filbyter är i behov av större lokaler, vilket inte kan lösas inom ramen för Scoutgården, där vi idag disponerar två plan tillsammans med Östgöta Genealogiska Förening. Scouterna använder de två resterande våningarna. Dis-Filbyter har uppmärksamats av Släktforskarförbundet två år i rad för sin stora, Sveriges största, medlemsökning.

Forskarstugan och Dis kansli delar idag lokaler. Forskarstugan drivs som ett samarbete mellan Dis, Dis-Filbyter och Östgöta Genealogiska Förening där Dis-Filbyter svarar för stugvärdar. Eftersom Dis-Filbyter har hög närvaro i lokalen med sina stugvärdar så har man haft svårt att profilera sig för besökarna som har svårt att skilja på Dis och Dis-Filbyter. Besökare får också mycket hjälp av personalen på Dis kansli.

Fler fördelar finns med Fontänen: fler och större lokaler att välja på för verksamheten, handikappanpassade lokaler och modernare datorsal.

Dis-Filbyters forskarsal med stugvärdar startar i januari med ca 20 timmar per vecka, främst under vardags- eftermiddagar och -kvällar. Hälften av maskinerna kommer vid starten att ha tillgång till Arkiv Digital, Ancestry och SVAR samt en del andra databaser. Filbyter fortsätter också med sina föreläsningar och kurser som tidigare.

Forskarstugan i Gamla Linköping

Vad händer då med Dis forskarstuga? Dis kommer tillsammans med ÖGF att fortsätta med forskarstugan i Gamla Linköping efter årsskiftet. Tillgången på abonnemang för Arkiv Digital, Ancestry och SVAR samt alla databaser och cd-/dvd-skivor är oförändrad. Bibliotek med medlemstidningar och böcker blir kvar. Däremot är möjligheten att få hjälp begränsad eftersom vi inte kommer att ha stugvärdar på samma sätt. Forskarstugans öppettider kommer i stort sett att vara samma som kansliets telefontider. Mer information kommer på hemsidan längre fram. 🍄

* 29 juni 1908
† 1 maj 1995

Ella Hansson.

* 31 oktober 1912
† 22 augusti 1943

Gerd Kienbaum.

LARS WARLIN
lars.warlin@lsn.se

Måndag 1935-10-21

"Kl. 2 för Tora, Inga och jag till Moka Efti am Tiergarten på the-dansen där och hade jätte-roligt, vi fingo dansa ideligen. Jag blev bekant med en med. dok. där och han vill med det samma bjuda mig till Delfi och flotta restauranger också med dans, men jag kunde ju inte fara ifrån mitt sällskap och tackade alltså nej. Han föreslog då en annan dag, och bestämde vi att råkas nästa dag."

Tisdag 1935-10-22

"Klockan var 10 över 4 då jag kom till mötesplatsen, café Kranzler (vid Kurfürstendamm) och han stod där verkligen och väntade... Han hette Gerd Kienbaum och är stud. dr. m.m. Vi åkte först buss en bit och sedan gick vi ett stycke tills vi kom till Delphi (Delphi palats i Charlottenburg). Där var det mycket smockade och dansade om vartannat till musikens slutade kvart. Han var på stan ett slag, han ville sen att jag skulle gå med honom hem och äta en smörgås... Då vi gått genom flera gånger och trappor kom vi äntligen till hans rum. Det var riktigt hemtrevligt och flott möblerat. Först var han efter vin och bjöd på och sen smörgåsar och vi hade det riktigt underbart tillsammans, och jag lovade då att träffa honom nästa tisdag."

Nio syskon på Mölle Ella på Capella

DISKULOGEN NUMMER 109 FICK JAG EN ARTIKEL PUBLICERAD OM 7 sysstrar på Mölle och Ella på Capella. Artikeln gav en fantastisk respons och då det har hänt flera spännande saker som en följd av detta, kände jag att här måste det nog bli en uppföljare.

Orsaken till min artikel var ju fyndet av en gammal dagbok här hemma, skriven av Ella på Capella, uppvuxen i Mölle. Det tog inte många dagar efter att Diskulogen kommit ut förrän det började droppa in mejl om allt möjligt. Det var från de som uppskattat artikeln och känt igen huset, personer som visste vem Ella var, de som undrade om vi kanske var släkt och så vidare. Det var råd och tips och dessutom fick jag reda på att jag i min släktforskning missat två barn, varav en pojke varför jag nu egentligen borde byta namn på artikeln. Den borde snarare ha hetat "9 syskon på Mölle och Ella på Capella". För mig som amatörsläktforskare är sådant här ovärderligt och jag är mycket tacksam!

Sedan kom det ett mejl från Chris Binge-fors som läst artikeln, googlat på internet och funnit en dödsruna över vem som kunde vara Gerd Kienbaums

änka (Gerd Kienbaum var en av Ellas kavaljerer i Berlin i dagboken som jag nämnt).

Detta triggade mig att googla för att se om jag möjligen kunde finna barn till Kienbaum och möjligen en e-postadress. Bingo! – jag hittade en son och en dotter.

Jag skickade ett försiktigt mejl med förklaring om min artikel och vem jag var samt undrade om de möjligen var släkt med Gerd Kienbaum. Med vändande mejl fick jag ett mycket vänligt svar, att jovisst stämde det. Sedan följde ytterligare ett antal mejl med information och frågor från båda håll. De uppskattade väldigt mycket att få höra lite om sin far från hans studenttid i Berlin, då de bara var 1 respektive 3 år då han dog. De skickade även ett kort på Gerd Kienbaum vid tiden som student. En stilig, charmig karl som spelade piano, gillade sport och att festa. Det är lätt att förstå att Ella fann honom intressant.

Ellas uppvaktande danskavaljer gifte sig några år efter deras möte och fick två barn. Gerd Kienbaum föddes i oktober 1912 i Guben i vad som idag är Polen. Han blev militärläkare och stupade 1943 i dagens Ukraina. Han dog i sömnen un-

der ett ryskt bombanfall när han vilade efter operationer i ett Röda Korset-tält. Han begravdes i en massgrav i närheten av Achtyrka.

Gerds fru flydde med sina två små barn undan ryssarna i Berlin. Hon gifte om sig efter kriget och 1957 kom familjen att emigrera till USA, ett inte helt ovanligt tyskt krigsöde.

Det finns ytterligare några personer i dagboken som nämns vid sina fulla namn och jag kanske har hittat en till som emigrerat till USA (Gerda Schaefer). Jag har i skrivandets stund inte bestämt mig för om jag skall försöka följa upp dessa trådar, det är ju trots allt väldigt spännande.

Ella gifte sig aldrig och kom att leva livet ut i föräldrahemmet, Capella på Mölle, där hon tog hand om sin gamla mor Charlotte.

Jag tror nog aldrig Ella fick reda på vad som hänt med hennes party-kompisar från Berlin. Ödet är verkligen underligt när jag nu 80 år senare lyckas knyta ihop dessa delar... och så spännande det är med släktforskning och artiklar i Diskulogen

Tack alla för fantastisk respons och feedback! 🌱

HELGE OLSSON
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

Släktbok i MacFamilyTree 7.5

Här beskriver Rickard Samuelsson hur man kan skapa en bok och redigera den i MacFamilyTree 7.5.

SLÄKTFORSKNINGSPROGRAMMET MACFAMILYTREE 7.5 FINNS DET MÖJLIGHET ATT SKAPA SINA egna böcker, vilket kanske är målet för många släktforskare. I version 7.5 finns möjligheten att skapa en bok under fliken *Exportera*, till vänster bland flikarna. Programmet har sju inbyggda mallar som du kan välja mellan när du vill skapa din bok, [se bild 1](#).

Än så länge är inte alla menyer fullständigt översatta till svenska men jag vet att utvecklarna jobbar på detta. (Mejlär man dessutom och upplyser utvecklarna så görs översättningen fortare).

När du skapar din bok från en mall har du fem alternativ ([se bild 2](#)):

1. Skapa en helt tom bok som du fyller på med material manuellt efter hand.
2. Skapa en personbok som fokuserar på enstaka personer.
3. Skapa en familjebok som utgår från en familj och fylls på med både anor och ättlingar.
4. Skapa en tidsbaserad bok där du själv väljer start- och slutdatum.
5. Skapa en bok med alla fakta i hela ditt släktträd, som du registrerat i programmet.

Oavsett vilket alternativ du väljer går boken att anpassa väldigt mycket efter hur du vill ha den.

Varje bok som skapas med mall får en meny med innehållsförteckning och en översikt som du använder när du ska

redigera, [se bild 3](#). Du kan välja mellan två teman. Det första är ett grafiskt tema som liknar de rapporter som redan är inbyggda i programmet. Varje person har en prick framför sig som markerar kön och texten visualiseras med hjälp av tabeller, vilket kan upplevas som en mer tydlig struktur. Det andra är ett texttema som baseras på ren text utan några krusiduller. Texttemat har byggts upp med hjälp av nummerlistor istället för tabeller med kolumner. När du använder texttemat tar din forskning mindre plats vilket minskar antalet sidor i boken, [se bild 4](#).

Mallen skapar färdiga kapitel där du kan fylla på med information då det går bra att redigera, ändra och öka eller minska textmängden. Du kan till exempel ändra typsnitt, textstorlek och -färg. Du kan även lägga till kapitel, rapporter och diagram av olika slag som visar dina släktingars relationer. Även utseendet på dessa kan anpassas.

I denna version av programmet blir inte datumen rätt enligt svenskt skrivsätt men det är lätt att gå in och redigera i rapporterna så att de blir lättlästa.

När boken är klar kan du välja mellan att skriva ut den direkt eller skapa en pdf-fil. Sedan är det bara att gå till tryckeriet. Lycka till!

RICKARD SAMUELSSON

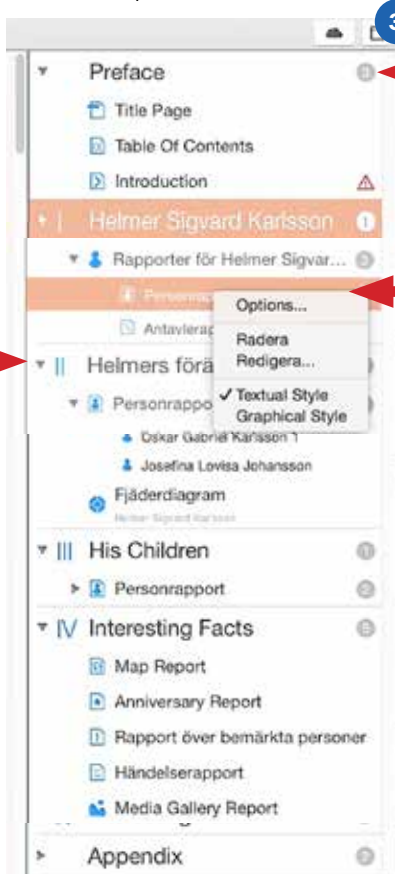

När du har gått till fliken "Exportera" och valt "Family Tree Book" dyker de sju mallarna (Design Templates) upp. Välj en av dem.

Välj bland de fem bokalternativen.

Här ser du kapitel och huvudrubriker i din bok.

3

Klicka på ett kugghjul för att redigera.

Klicka på en grå pil för att expandera menyn så att rapporter och övrigt innehåll blir synligt och redigerbart.

Högerklicka på en rapport för att välja grafik- eller texttema.

Föräldrar

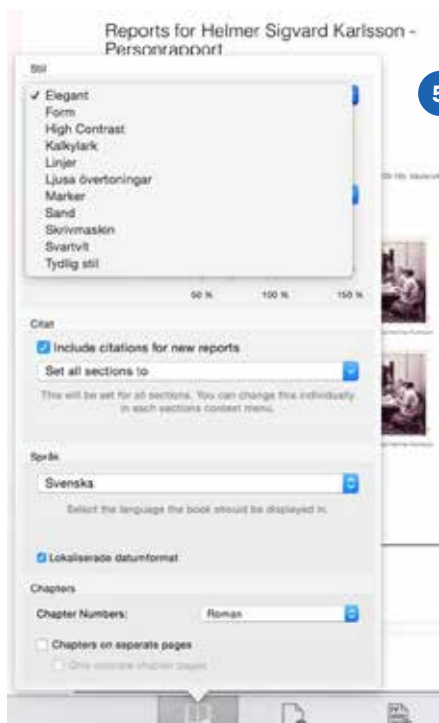
Oskar Gabriel Karlsson ^{1*} (1860-03-24) - Josefina Lovisa Johansson ^{2*} (1881-05-25)
Syskon: Håger Karlsson
 Signd Karlsson
 Ingrid Karlsson
 Alvar Karlsson
 Sonja Karlsson
 Ebba* Maria Karlsson* (1902)
 Sven Oskar Robert Karlsson (1918-06-29)
 Maria Karlsson (1921-02-28)

Anfäder

1. Oskar Gabriel Karlsson ^{1*} (1860-03-24).
2. Carl Otto Nilsson ^{1*} (1853-03-31).
3. Nils Ericsson ^{1*} (1811-02-27).
3. Lovisa Långdöter ^{1*} (1816-02-17).
2. Kristina Långdöter ^{1*} (1856-11-04).
3. Lars Johan Larsson ^{1*} (1825-12-23).
3. Lisa Cenn Danielsdöter ^{1*} (1815-05-06).
1. Josefina Lovisa Johansson ^{2*} (1881-05-25).
2. Skomakare Johan August Jönsson ^{1*} (1832-09-29).
3. Johan Niclas Nilsson ^{1*} (1806-11-03).
3. Anna Catharina Andersdöter ^{1*} (1803-10-20).
2. Anna Lovisa Nilsdöter ^{1*} (1850-10-18).
3. Torpare Nils Svensson (1812-12-30).
3. Lisa Charlina Danielsdöter ^{1*} (1815-05-06).

4

Här ser du ett exempel på hur texttemat ser ut.

5

Här gör du dina huvudinställningar för boken och lägger till rapporter, kapitel och diagram. Under "Book Settings" kan du ställa in hur texten ska se ut. Välj bland olika stilar och text-storlekar. Välj också för vilka rapporter och diagram dessa inställningar ska gälla.

Hans Bjernevik, Bertil Tunel, Rolf Ahlander, Ulf Hernelid, Tor Leif Björklund, Björn Johansson, Bertil Lindqvist, Lena Ringbrant Ekelund, Bodil Orremo, Örjan Comsted och Benny Olsson.

Foto: Hans Bjernevik

Kartläggningen fortsätter... DIS KARTGRUPP HAR BILDATS

EFTER NÅGRA ÅR MED NÅGRA FÅ MEDLEMMARS ENTUSIASM HAR nu verksamheten runt våra historiska kartor och användningen av DISGENS kartfunktion fått en volym som kräver en större bemanning. Det arbete med georeferering av våra Häradsekonomiska kartor, som de senaste två åren bedrivits med föredömlig hjälp av personal på Supportstugan hos företaget Arbetlivssupport i Linköping och Norrköping, närmar sig sitt slut. Men mycket mer finns att göra. Även kartfunktionen i nya DISGEN skall testas, handledningen uppdateras och utbildningsmaterial tas fram.

Vid Funktionärsträffen i oktober i Linköping kunde vi i den nya kartgruppen "mönstra in" ett tiotal DIS-medlemmar som är sugna på att börja, eller fortsätta, stödja framtagningen av historiska kartor för användning i DISGEN och i övrigt stimulera och stödja användningen av DISGEN och dess kartfunktion. Vi är utvecklare, testare, författare, utbildare och faddrar. De två senare rollerna har

ju sin givna plats i den befintliga DIS-organisationen, men får här ta del av det som behandlas inom gruppen.

För närvarande håller vi på med att avsluta produktionen av de häradsekonomiska kartorna för DISGEN. Länen Blekinge, Kristianstad & Malmöhus, Halland, Älvsborg & Skaraborg och Norrbotten närmar sig sin fullbordan.

Övriga väl framskridna projekt är bearbetningen av sockenkartorna för Västernorrland och Jämtland. Vidare tar vi fram en historisk karta över Gotland. Även till dessa försöker vi få fram socken- eller häradsbeskrivningar att komplettera kartorna med.

Vår ambition är att försöka täcka hela vårt land med historiska kartor som kan ge vår släktforskning en god geografisk bakgrund. Även generalstabskartorna skulle här kunna fylla en plats, även om dessa ännu inte finns digitalt med godtagbar kvalitet.

Som resultat av att Lantmäteriet vid årsskiftet släpper ett antal modernare

kartor, som den gröna terrängkartan, kommer vi även att göra dessa tillgängliga i DISGEN. Då dessa kartor ju täcker hela landet med en god detaljupplösning, kommer det att bli stora mängder kartfiler som skall hanteras. Detta kräver på sikt nya lösningar för distribution till medlemmarna och även hanteringen i DISGEN. En serverlösning med tillgång till kartorna över nätet är nog det enda realistiska alternativet.

Har du, som läser dessa rader, idéer och är intresserad av att delta i det fortsatta arbetet och kanske också bidra med utveckling eller programmering av DISGENS kartfunktion och serverstöd? Du är hjärtligt välkommen att ta kontakt med någon av oss undertecknade! 🍄

Björn (bjorn.gustaf@telia.com)

Tor Leif (torleif.bjorklund@telia.com)

Karl-Ingvar

(karl-ingvar.angstrom@telia.com)

Morfars skolgång

Min morfar, Hjalmar Torell, var noggrann och skrev en bok om sin egen uppväxt i en liten by i Småland i slutet av 1890-talet och början av 1900-talet. Kapitlet Hemmet publicerades i Diskulogen nr 96. I detta nummer skildras skolgång och nattvardsläsning.

FÖR MIG Började en ny tid då jag fick börja skolan. Mor var bekymrad för att jag skulle behöva läsa för gamla Inga Lisa. För att det inte skulle bli svårt sökte hon lära mig bokstäverna i förväg. Inskrivningsdagen kom, jag hade blivit utrustad med en ny liten spånkorg, där hade jag en smörgås och en butelj mjölk. Och så fick jag då knalla iväg med förmaningen att inte glömma bort att hälsa. Det måtte jag ha ansträngt mig att hålla i minnet, för när jag kom ut till porten mötte jag en pojke från en granngård och hälsade på honom med att ta av mig mössan ordentligt. Mor stod i fönstret och tyckte jag bar mig dumt åt som slösade så mycket hövlighet på en jämnårig.

Gamla Inga Lisa kom ej till skolan. Hon hade fått sluta sina dagar kort förut. I stället kom en purung nyutexaminerad lärarinna, Anna Nygren, och intog den gamlas plats. Småskolan var inhytt i storstugan hos en skomakare som hette Jonas. Där fanns några långbänkar utan lock inställda. Fröken skrev för våra skrivläxor på griffeltavlorna. Det var ett problem med de där skrivläxorna, för ibland snöade eller regnade det och då suddades förskriften ut. Förmodligen hade vi en abc-bok, men hurudan denna var och huru undervisningen i övrigt

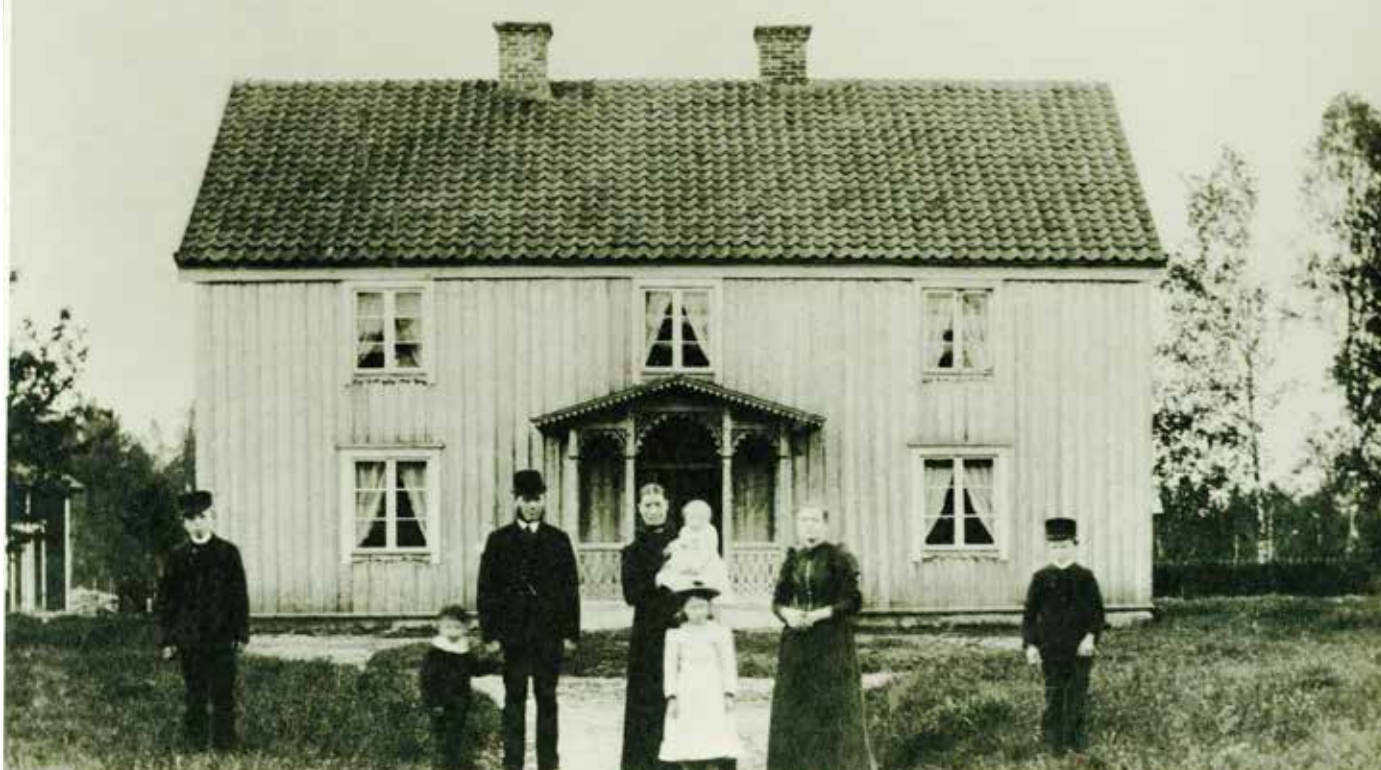
gick till har jag nu glömt helt och hållet. Jag minns bara att lärarinnan lovade att komma med en överraskning, om vi var flitiga och snälla. Och en dag kom hon in med en underlig tingest, som det sa klong i, om man rörde vid den. Det var en gitarr, som hon hade fått och nu hade börjat lära sig spela. Det är klart att vi var intresserade.

Förskolan låg bara ett stenkast ifrån skomakarens stuga. Byggnaden innehöll en enda lärosal jämte lärarbostad. Skolsalen uppvärmdes vintertiden av en väldig järnkamin, som ofta krånglade. Vid östra väggen stod en kateder på en plattform med trappsteg. Vända mot denna stod rader av bänkar. En och annan plansch hängde på väggarna. Vi hade en mycket samvetsgrann och duktig lärare, Karl Wettermark. Han förhörde våra läxor i katekes och biblisk historia, hjälpte oss med räknetalen och såg till att vi inte slarvade med skrivstilen. Han hade en god röst och sjöng bra, då han lärde oss någon psalm eller sång. Sin lärargärning skötte han med allvar och nit och tog ingenting på skämt. Han har givit ett gott föredöme genom sin plikttrohet och jag bevarar honom i tacksamt minne.

Luthers lilla katekes (Der Kleine Katechismus) är en katekes, skri-

ven av Martin Luther och publicerad 1529. Den skrevs efter att Luther varit ute som visator och stött på en stor okunskap om den kristna läran i byarna. Den lilla katekesen innehåller ett förord ("Enchiridion") och fem huvudstycken. De fem huvudstyckena behandlar 1) Tio Guds bud, 2) Trosbekännelsen, 3) Herrens bön, 4) Dopet och bikten, 5) Nattvarden, Husfaderns välsignelse, Bordsbönen och Hustavlan. När Lilla katekesen återgivs i psalmboken är den något förkortad, då avsnitten om Bikt, Husfaderns välsignelse, Bordsbönen och Hustavlan inte är med. Den lilla katekesen har förr i Sverige använts flitigt som lärobok för unga vid söndagsskola och konfirmation och används ofta än i dag runt omkring i världen.

Skolformen var väl den sämsta möjliga, skolan var nämligen på samma gång varannandagsskola som flyttande skola. Det betydde att de dagar som skolan pågick inte blev så många om året. Läsningsen ägde rum varannan vecka två dagar och varannan tre. Lördagarna var anslagna till slöjden. Efter den planen fortgick undervisningen från den 15 januari till den 15 juli. Resten av året var vi fria. Då undervisade läraren i en annan av församlingens skolor. Naturligtvis var

Släktgården Torrsjö i början av 1890 talet. Längst till vänster står Jan-Olovs morfar Hjalmar Torell f. Karlsson.

det inte möjligt att komma långt med en sådan skolform. Huvudvikten lades på katekesläsningen, de övriga ämnena aktades ringa. I svensk historia användes en lärobok, men för ämnet naturkunighet saknades sådan. Svenska språket övades genom kursivläsning ur läseboken och genom avskrivningsövningar. Uppsatsskrivning förekom ej och ej heller någon undervisning i språklära.

När examensdagen kom i juli, prydde vi salen med blommor och blad, och det såg verkligen riktigt festligt ut, då kyrkoherdens resliga gestalt visade sig i dörren. Läraren anvisade honom plats längst fram i salen, frågade vad han skulle förhöra på och så började examinerandet. Även stycke för innanläsningsprovet bestämde kyrkoherden. Jag minns än, att vi en gång fick läsa ett stycke ur folkskolans läsebok, som handlade om Järvsö. Kyrkoherden ingrep ibland och rättade uttal och betoning så som han ville ha det.

Livet i skolan var liksom livet i hemmen stilla och händelselöst. Några disciplinsvårigheter förekom knappast. På rasterna samlades pojkarna i grupper och de starkare kunde väl ej låta bli att leverera en och annan batalj, men i regel slutade den utan några skråmor. På försommaren hände det någon gång, att

en liten svartmuskig italienare kom släpande med sitt positiv och sin apa. Då blev det stor uppståndelse på skolgården. Alla flockade sig kring den underlige mannen och hans ännu underligare husdjur. Men ingen hade en slant att ge honom. Det var bara läraren, som kanske räckte honom en tjugofemöring.

En vinter hände verkligen något märkligt. Det var väl närmaste tiden efter jul. Läraren inviterade alla barnen till en julbjudning en kväll. Salen var inte att känna igen. Den var dekorerad med granna saker, en vacker julgran stod närmast katedern och där stod också lärarens piano. Julgranen tändes, barnen trakterades med godsaker, det sjöngs julsånger och lästes julberättelser. Det var en händelse som blev ett minne för livet.

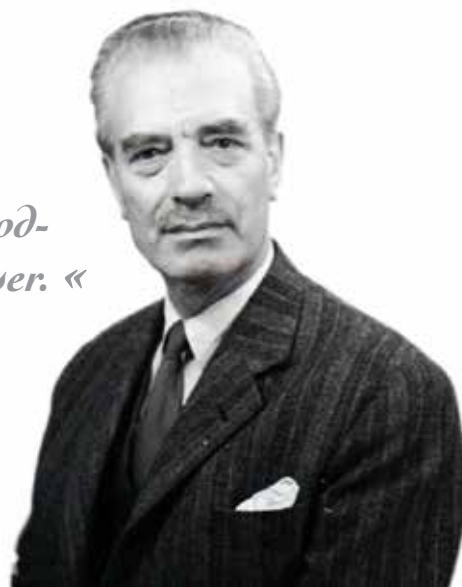
Kyndelsmässodagen även kallad Marie kyrkogångsdag eller Jungfru Marie kyrkogångsdag i äldre almanackor, till minne av att Jungfru Maria 40 dagar efter jul bar fram Jesus i templet.

Natten till Kyndelsmässodagen 1897 (inföll detta år den 2 februari) inträffade en förfärlig olycka, som kunde ha kostat hela familjen livet. I norra änden av huset bodde familjen Gustafsson från Svamperyd. Sommaren förut

hade deras boningshus brunnit ned och de hade blivit husvilla. Far lät dem då flytta in i "skolkammaren" jämte ett annat mindre rum. På övre botten bodde småskollärarinnan. Då det bara var en valvspis i "skolkammaren" hade givetvis väldiga brasor eldats. Vid samma skorstensstock hade lärarinnan sin köksspis. Då det eldades starkt från alla håll, blev förmodligen muren överhettad och antände närliggande trävirke. Till all lycka vaknade lärarinnan av röken och sprang ner och väckte oss. Sedan sprang hon till gårdarna och väckte folk. Mor fick väl på oss så mycket kläder, så vi kunde störta oss ut i kylan och springa till en torpstuga. Då var redan hela taket ett flammande eldhav. Jag minns inte att vi frös. Förmodligen var vi så skräckslagna att vi inte märkte detta.

Till råga på olyckan var far inte hemma. Han brukade åka hem till sina föräldrar någon gång då och då, när det inte var så bråttom med arbetet. Nu hade han just fått en fin stentrappa till köksingången färdig jämte en del andra ombyggnader och reparationer och ville väl fira detta med att ta sig en dag ledigt. Han hade glatt sig åt sitt vackra arbete, men glädjen skulle inte bli lång. När han vaknade följande morgon kom ett ilbud som förtalde att hela hans verk nu låg i

» *Julgranen tändes, barnen trakterades med god-saker, det sjöngs julsånger och lästes julberättelser.* «

Jan-Olovs morfar, Hjalmar Torell.

aska. Far var en man med goda nerver, men den gången lär det ha varit nära att han brutit samman. Ytterst lite hade kunnat räddas och detta stora hus var blott försäkrat för 2000 kr. Familjen var så gott som ruinerad.

Men far hämtade sig snart. Först gällde det att skaffa en tillfällig bostad. Den inreddes i före komministerns tiondebod.

Tiondebod eller kyrkohärbärge (lat. granarium) var en i äldre tider använd beteckning på ett förvaringsrum för den del av tiondet, som inte tillföll prästen.

En murare kom och murade upp en skorsten och ställde in en järnspis. Sängar anskaffades och ställdes in i rummet och det var bara att flytta in.

När vi väl fått en bostad, körde vi till skogen och fällde timmer, sågade och skrädde.

Skräda timret, innebar att hugga bort det virke man för ändamålet inte behövde.

En ny grund grävdes, sten sprängdes till sockel och släpades fram och på sommaren restes en ny mansbyggnad på den gamlas plats. En kort tid före jul kunde vi flytta in.

Då jag var tolv år fick jag sluta skolan och hösten följande år började natt-

vardsläsningen. Vi samlades i sockenstugan. Mången hade långt att gå, men ingen hördes klaga. Läsningen pågick bara en dag i veckan, så de trötta hade ju tid att hämta sig. Kyrkoherde Lagergren ledde undervisningen efter gammalt mönster med myndighet men ändå med vänlighet och lämpor. Jag glömmer aldrig hans stämman, när han som inledning till morgonbönen läste psalmversen "*Hälsans gåva, dyra gåva av den Gud, som ger allt gott*". Jag har aldrig haft den versen till läxa, men kyrkoherdens sätt att läsa nitade fast varje ord, så att jag aldrig glömt den sen.

Den 19 maj 1898 blev jag konfirmerad. Vi samlades dagen förut för att klä kyrkan och kanske byta "visitkort" med våra kamrater. Det var nämligen sed, att varje konfirmand lät trycka sådana kort med namnet på första sidan dolt av en blomma i vackra färger. Hur den seden uppkommit och hur länge den bestått är nu inte gott att säga, men roligt var det att få ge och få ta emot dessa enkla minnen.

Följande dag blev det storförhör och nattvardsgång. Konfirmanderna satt på den lösa bänken längst fram vända mot altaret. När prästen gick upp på predikstolen, steg de upp och vände bänkarna, så att de kunde se predikanten.

Efter predikan kallades vi fram till altarringen. Kyrkoherden steg ned från den lilla plattformen invid altaret och gick mot vänster fram till ringen för att börja förhöret. Hur darrade vi inte i knäveckan, då vår tur nalkades att förhöras. Tänk, om vi skulle få frågan på! Så småningom drog stormen förbi, och vi kunde andas ut. Efter nattvarden, som följde omedelbart, utdelade kyrkoherden de biblar, som församlingen hade skänkt oss. I varje bok hade han skrivit in våra namn och angivit det ställe, där vi kunde finna det minnesord, som han hade givit oss från konfirmationen. Mitt löd så:

*Befall Herranom din väg och boppas uppå
Honom
Han skall väl göra det; Och skall frambara
din
Rättfärdighet såsom ett ljus och din rätt
Såsom en middag.*

Dav. Ps. 37 v. 5, 6

Ge förfäderna kött på benen

Prova gratis*)
i en vecka!

Gå till www.arkivdigital.se/kod/DS1503
Erbjudandet gäller till 31 jan 2016 (enbart nya kunder)

*) Du betalar ingenting och förbinder dig inte till
någonting. Efter en vecka avslutas abonnemanget
utan att du behöver göra någonting.

Gamla rättegångsprotokoll – en överflödande källa

Domböcker, gamla rättegångsprotokoll, är ett mångsidigt och spännande källmaterial. Du hittar släktingar som varit i klammeri med rättvisan, information om byarnas historia och uppgifter om hur samhället fungerade i äldre tider. Tinget var inte bara domstol utan också i vissa avseenden dåtidens kommunfullmäktige. Och letar du fäder till utomäktenskapliga barn, avslöjas de många gånger i domböckerna.

Det finns en rad olika rättegångsprotokoll: Domböcker (huvudprotokollen), lagfartsprotokoll, förmynderskapsprotokoll och inteckningsprotokoll för att nämna några. Och en rad olika domstolar: Härads- och rådhusrätter, kämnärsrätter, lagmansrätter, hallrätter, krigsrätter, hovrätter och i toppen: Högsta domstolen. Så gamla rättegångsprotokoll är verkligen

en överflödande källa, de innehåller oändligt mycket spännande uppgifter som hjälper dig att ge förfäderna kött på benen och placera dem i ett socialt sammanhang.

Hos ArkivDigital hittar du domböcker för nästan hela Sverige, för olika domstolar och olika typer av protokoll. Det gäller särskilt äldre tider, 1600-talet och första halvan av 1700-talet.

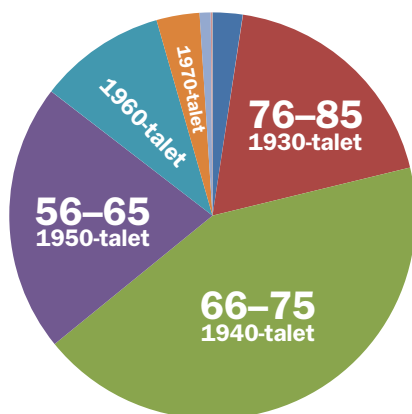
Men för senare tider blir domböckerna ett gigantiskt källmaterial som kommer att ta många, många år att digitalisera och publicera på internet. Därför erbjuder ArkivDigital en särskild tjänst – *beställningsfotografering* – som gör det möjligt för våra abonnenter att få valfria domböcker fotograferade för endast 195 kr/volym.

Läs mer på www.arkivdigital.se

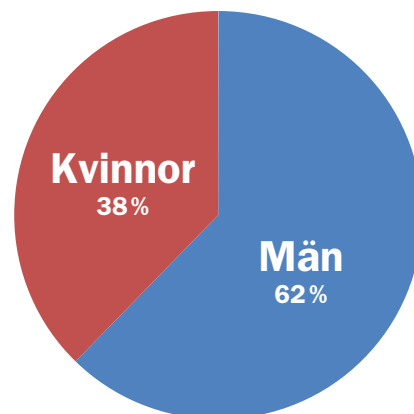

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via internet åt historiker, släkt- och hembygdsvetare och andra intresserade. Bolaget startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktieägare.

Medlemmarnas åldersfördelning.

Medlemmarnas könsfördelning.

Dis yngsta medlem

I slutet av oktober fick Dis en ny, ung medlem. Kanske den yngsta medlemmen i föreningens historia?

Vår nya medlem heter Albin Samuelsson och är nio år. Han bor med sin familj i Härnösand.

Albin blev intresserad av släktforskning för ett år sedan. Han kände att det var dags att börja forska fram fler uppgifter om sin släkt. När Albin var på släktforskardagar i Härnösand informerade man om föreningen Dis. Han tyckte att det lät spännande och lockades till att teckna ett medlemskap.

Förutom släktforskning är Albin intresserad av musik och dans. Han spelar piano. Han har också en egen hemsida.

Välkommen till Dis, Albin!

Foto: Bengt Wittgren

DNA- släktforskning

Med hjälp av ett eller flera DNA-prover kan det vara möjligt att börja verifiera sin traditionella släktforskning, se sitt djupa ursprung från tiden då människan vandrade ut ur Afrika, avgränsa antalet presumtiva fäder för grenar med okänd fader samt få kontakt med många nya släktingar.

INTRESSET FÖR ATT ANVÄNDA DNA-PROV SOM ETT KOMPLEMENT TILL släktforskningen har vuxit sig starkare och starkare de senaste åren. Släktforskning med hjälp av DNA är nu till exempel ett stående inslag på Släktforskar dagarna. DNA-prov är ett kraftfullt komplement till släktforskningen och en koppling till vår gemensamma historia.

Människor har 23 kromosompar, alltså totalt 46 kromosomer. 22 kromosompar utgör de autosomala kromosomerna och ett par könscellerna, XX om du är kvinna och XY om du är man. Det finns även en kort DNA-sträng i cellernas mitokondrier, utanför cellkärnan. Ägg och spermier innehåller bara 23 enkla kromosomer som sedan vid befruktning kombineras till 23 kromosompar. Över korsningar och mutationer sker vilket gör att barnets varje kromosom är en unik blandning av far och mors DNA. Ordet mutation kanske har en negativ klang för många, men för en släktfors-

kare är de enbart positiva eftersom det är mutationerna som är nycklarna i släktforskning med hjälp av DNA.

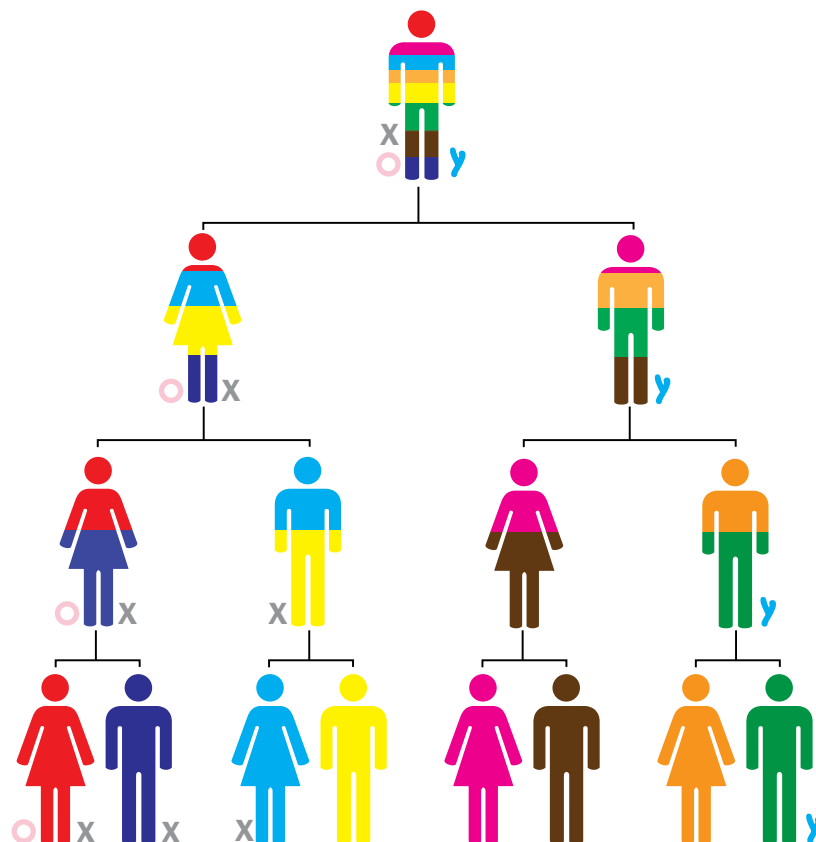
YDNA ärvs enbart från far till son, medan mitokondrieDNA ärvs från mor till barn och endast kan föras vidare av kvinnor. En kvinna ärver en X-kromosom från sin mor och en från sin far. En man ärver en X-kromosom från sin mor och en Y-kromosom från sin far.

Autosomalt DNA ärvs slumpmässigt från alla anlinjer, men exakt hälften ärvs från mor och hälften från far. Den slumpmässiga fördelningen gör det möjligt att du ärver en stor del av din farmors DNA och en mycket liten del av din farfars, även om du statistiskt sett borde dela 25 % DNA med dina far- och morföräldrar. Du kan till exempel ha fördelningen 20 % mormor, 30 % morfar, 45 % farmor och 5 % farfar.

Blaine Bettinger, som driver bloggen The Genetic Genealogist, har samlat in statistik från läsare för att se hur myck-

et DNA man delar med sina närmaste matchningar när autosomalt DNA jämförs. Resultatet visade stora variationer där man delade allt från 0 till 600 % av den statistiskt förväntade mängden DNA, särskilt när den gemensamma anan var tre, fyra generationer, eller mer, bakåt i tiden. Tabellen till höger visar den statistiskt förväntade fördelningen, men man måste vara medveten om att verkligheten kan se annorlunda ut. Många släktforskare som först skickat in sitt eget DNA kompletterar snart sin DNA-släktforskning med att även DNA-testa sina föräldrar, syskon och kusiner eftersom man då kan få en bättre bild av generna i äldre generationer. Alla har ju ärvt lite olika delar.

YDNA och mtDNA blandas inte upp genom generationerna på samma sätt som autosomalt DNA, utan ärvs ganska oförändrat till nästa generation, med några mutationer här och där. 🧬

Ett barn ärver hälften av sitt autosomala DNA av sin mor och hälften av sin far. En pojke ärver YDNA av sin far (farfars farfar) och mtDNA av sin mor (mormors mormor). En flicka ärver mtDNA av sin mor (mormors mormor). En flicka ärver en X-kromosom från far och en från mor. En pojke ärver bara sin mors X-kromosom.

Närmaste gemensamma anfader är din

Generation I

Generation II

Generation III

Generation IV

Generation V

	förälder forelder parent 3400 cM 50 %	mor-/farförälder besteforelder grandparent 1700 cM 25 %	oldeforelder great-grandparent 850 cM 12,5 %	tip-oldeforelder great-great-grandparent 425 cM 6,3 %	tiptip-oldeforelder 3 great-grandparent 213 cM 3,1 %
förälder forelder parent 3400 cM 50 %	syskon søsken siblings 3400 cM 50 %	nevø/niece nephew/niece 1700 cM 25 %	grand nevø/niece great nephew/niece 850 cM 12,5 %	greatgrand-nephew/niece 425 cM 6,3 %	greatgreatgrand-nephew/niece 213 cM 3,1 %
mor-/farförälder besteforelder grandparent 1700 cM 25 %	nevø/niece nephew/niece 1700 cM 25 %	kusiner søskenbarn/fetter first cousins 850 cM 12,5 %	first cousins once removed 425 cM 6,3 %	first cousins twice removed 213 cM 3,1 %	first cousins three times removed 106 cM 1,6 %
oldeforelder great-grandparent 850 cM 12,5 %	grand nevø/niece great nephew/niece 850 cM 12,5 %	first cousins once removed 425 cM 6,3 %	sysslingar tremänningar second cousins 213 cM 3,1 %	second cousins once removed 140 cM 1,6 %	second cousins twice removed 94 cM 0,8 %
tip-oldeforelder great-great-grandparent 425 cM 6,3 %	greatgrand-nephew/niece 425 cM 6,3 %	first cousins twice removed 213 cM 3,1 %	second cousins once removed 140 cM 1,6 %	bryllingar fyrmänningar third cousins 53 cM 0,8 %	third cousins once removed 76 cM 0,4 %
tiptip-oldeforelder 3 great-grandparent 213 cM 3,1 %	greatgreatgrand-nephew/niece 213 cM 3,1 %	first cousins three times removed 106 cM 1,6 %	second cousins twice removed 94 cM 0,8 %	third cousins once removed 76 cM 0,4 %	femmänningar fourth cousins 13 cM 0,2 %

Släktskap och släktuttryck på svenska, norska/danska och engelska.

Procenttalen anger hur stor andel gener man statistiskt sett delar. Andel gener som delas anges här även i enheten centimorgan i förhållande till hur mycket DNA som normalt testas.

DNA-tester

INNAN MAN SKICKAR IN SITT DNA-PROV MÅSTE MAN VARA medveten om att hemligheter kan dyka upp. Pappa kanske inte är biologisk pappa. Du kanske hittar en okänd halvbror. Mycket känsliga saker, som även berör andra släktingar, kan avslöjas. DNA-resultat är information som ska hanteras på ett säkert och diskret sätt.

Man bör även fundera lite över om det känns okej att ha sitt DNA-resultat i en amerikansk databas på internet. Informationen är naturligtvis lösenordsskyddad och endast dina potentiella släktingar kan få upp ditt namn i en träfflista.

Det är mycket stor individuell variation på hur många träffar man får på sitt DNA-test. Det kan hända att du får närmare 1000 träffar, men även att det bara är 2-3 stycken eller inga alls. Resultatet beror bland annat på hur ovanliga dina haplogrupper är och hur många av dina släktingar, nära och avlägsna, som har testat sig.

Testföretag

Det finns tre stora, amerikanska företag som erbjuder DNA-testning i släktforsknings syfte: AncestryDNA, FamilyTreeDNA och 23andMe.

AncestryDNA har först under 2015 börjat skicka tester till andra länder än USA. Men de skickar inte till Sverige än. 23andMe gör tester både för släktforskning och hälsa (man kan välja vad som ska testas). FamilyTreeDNA har under lång tid skickat tester till större delen av världen. Det är också hos dem som flest skandinaver har testat sig.

FamilyTreeDNA grundades 2000. De erbjöd först enbart YDNA-test, efter en tid även mtDNA-test och från och med 2010 också autosomalt DNA-test. 23andMe grundades 2006 och erbjöd då test av YDNA och mtDNA. Från och med 2009 testar de även autosomalt DNA. Ancestry började erbjuda DNA-tester 2002. Efter att de började med autosomalt DNA-test 2012 har de utvecklats de andra testerna och erbjuder nu enbart det.

Testerna

En man kan testa alla tre sorters DNA: YDNA, mtDNA och autosomalt DNA. En kvinna kan endast testa mtDNA och autosomalt DNA. Det autosomala testet (där även X-kromosomen testas) kan visa släktingar från alla grenar och ger ett ganska säkert resultat på de närmaste generationerna, upp till

fyra- och femmänningar. Y-testet visar enbart släktingar på fädernelinjen (fars fars farfar). Detta test har funnits på marknaden längst och finns i flera olika varianter med olika noggrannhet. Mitokondrietestet visar enbart släktingar på modernet (mormors mormor). Mitokondrie- och Y-testen avslöjar vilken haplogrupp man tillhör på modernet och fädernet och därmed var man hör hemma i mänsklighetens tidiga historia.

Alla tester undersöker enbart valda delar av kromosomerna eftersom ett fullständigt test skulle kunna avslöja sjukdomar och inte är intressant för att härleda släktskap.

Kostnad

Priset på DNA-testerna förändras med valutakursen. Hos FamilyTreeDNA kostar ett autosomalt test cirka 900 kr, ett mitokondrietest 700–1800 kr och ett Y-test 1600–3200 kr, inklusive frakt. Med jämna mellanrum, ofta runt juletid, erbjuder man ett rabatterat pris på testerna, särskilt på YDNA och mtDNA. Om man vid beställningen även går med i ett projekt får man extra rabatt.

Hos 23andMe finns bara ett test och det kostar 1600 kr inklusive frakt. Om man beställer provkit till flera personer

samtidigt får man 10 procents rabatt. Det är främst ett autosomalt test, men man får även reda på haplogruppställhörighet på modernet och, om man är man, även på fädernet. Om man vill ha mer detaljerad kunskap om sina haplogrupper bör man ta ett mer djupgående test hos FamilyTreeDNA. 23andMe anger även hur mycket neandertalare man är.

Både FamilyTreeDNA och 23andMe sparar DNA-proven i minst 20 år, så det går oftast bra att beställa nya tester senare utan att behöva skicka in något nytt material.

YDNA

Du väljer först hur många STR-markörer du vill testa: 37, 67 eller 111. STR står för Short Tandem Repeat, mikrosatelliter, vilket innebär att 2–5 baspar upprepas, vanligtvis 5–50 gånger, till exempel "GATAGATAGATAGATAGATAGATAGATA". När du ska välja test gäller det som för så mycket annat att du får vad du betalar för. Det dyraste testet ger flest detaljer och avslöjar närmsta släktskapet. En bra matchning med 111 markörer är säkrare än en på 67. Men det går oftast att uppdatera testet vid ett senare tillfälle. Genom att testa STR-markörer får man sina närmsta

matchningar inom historisk och modern tid samt en uppskattad haplogruppställhörighet.

När man har fått sitt testresultat finns möjlighet att beställa ett extra SNP-test för att fastställa vilken undergrupp på haplogruppträdet man tillhör. SNP står för Single Nucleotide Polymorphism, enbaspolymorfi, vilket innebär att en nukleotid byts ut, till exempel "GATA" har blivit "GACA". Varje SNP-test kostar cirka 340 kr.

Alla män som redan gjort ett STR-test kan beställa det dyra Big Y-testet som riktar sig till avancerade användare. Big Y skannar efter tusentals kända SNPer och kan även upptäcka nya. 🌱

Källangivelse

Det är svårt att veta hur man ska skapa en källförteckning för resultatet från ett DNA-test. Här kommer ett förslag på hur det kan se ut. Det är en variant på den erfarna, amerikanska, källförtecknaren Elizabeth Shown Mills förslag.

FamilyTreeDNA. 2015. Family Finder [databas]. (Använd "Matches" och "Chromosome Browser" för att söka efter [NAMN]. För resultat från denna dynamiska databas krävs lösenord och denna individs kitnummer.) <http://www.familytreedna.com>. (Hämtad 2015-11-11)

	Ord. pris	Rea-pris*
Family Finder	99,00 USD	89,00 USD
mtFull Sequence	199,00 USD	169,00 USD
Y-DNA 37	169,00 USD	139,00 USD
Y-DNA 67	268,00 USD	228,00 USD
Y-DNA 111	359,00 USD	309,00 USD
Big Y	575,00 USD	525,00 USD
23andMe	169,00 EUR	

*Rea-priser gäller t.o.m. 31 dec 2015.

Dis-Nords DNA-dag

Dis-Nord arrangerade för en tid sedan en DNA-dag i Skellefteå. Vi samlade 45 intresserade personer från både Norrbotten och Västerbotten som kom och lyssnade på föredragshållaren Erik Holmlund.

Erik är ursprungligen från Skellefteå men numera boende i Örnsköldsvik. Han började släktforska i början av 1990-talet och skickade för ett par år sedan in ett DNA-prov för att få ett bra komplement till sin traditionella forskning. I våras startades DNA-projektet med Skellefteåanor, där Erik är en av fyra administratörer. En annan administratör, Bo-Göran Persson, fanns även med vid föreläsningen. Han hjälpte till att ta DNA-prover.

Fader okänd

Det är frustrerande att misslyckas med att hitta föräldrarna till en ana och få en stor lucka bland grenarna då man inte kommer vidare. Det första rådet när man ska tackla ett fader okänd-fall är givetvis att gå till roten i arkivmaterialet. Försök identifiera en faderskandidat ge-

nom att först forska i alla tänkbara traditionella källor. Släktforskarförbundets handbok "Fader okänd" ger tips på hur man tacklar en okänd fader, bland annat hur man analyserar dopvittnen och letar i domböcker och andra handlingar efter ledtrådar. DNA-tester är ingen ersättning för vanlig släktforskning, det är ett komplement som kan ge nya ledtrådar.

Varje fall är unikt med väldigt olika förutsättningar. Det är viktigt att göra noga genomtänkta val av testpersoner. Det är alltid bäst om de är så nära släkt med den okände fadern eller faderskandidaten som möjligt. Gör en detaljerad släktutredning av alla ättlingar till din faderskandidat och det oäkta barnet för att lättare se om någon i en generation närmare dem än dig fortfarande lever och kan testas. Då är de att föredra.

Vilken typ av DNA-test ska man göra? Det går bra att undersöka både autosomt DNA och YDNA för att hitta en okänd fader. Om man söker efter en okänd moder kan autosomt och mtDNA undersökas. Om man härstammar från en dotter till en okänd fader är det endast ett autosomt test som kan ge svar eftersom kvinnor inte har någon Y-kromosom.

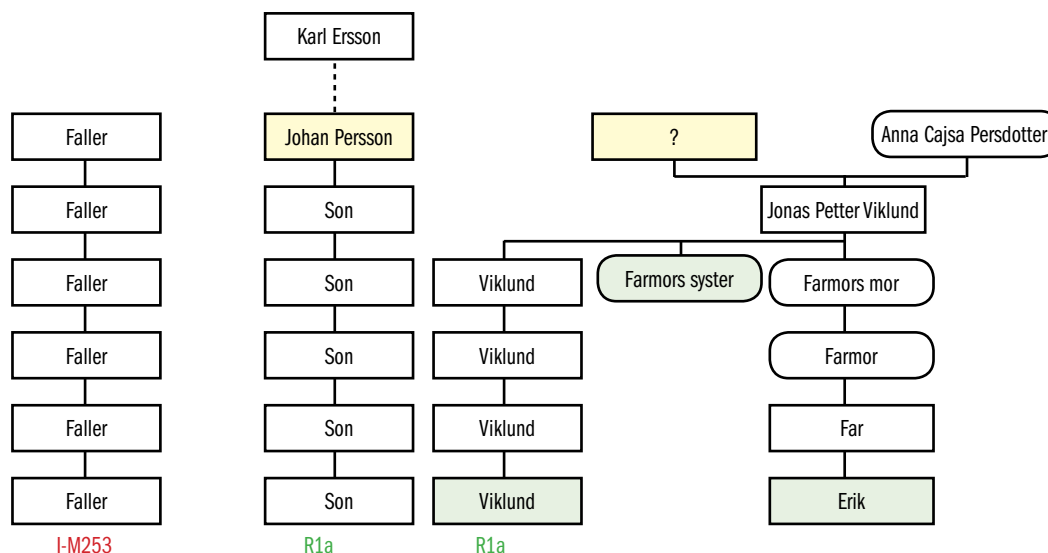
– Om man har en okänd fader längre tillbaka i antavlan, kanske från 1600- eller 1700-talet, är det nog ganska svårt att undersöka det med hjälp av autosomt DNA. Jag har inte sett någon lyckas med ett så gammalt fall. Men med YDNA är det fullt möjligt, säger Erik.

YDNA är mer beständigt och kan därför ge pusselbitar från långt tillbaka i tiden via en rak farslinje. Det finns flera svårigheter med att försöka hitta en okänd fader med hjälp av DNA. Man kan till exempel ha flera okända fäder, inte alltför långt bakåt i tiden, i sitt anträd och då är det svårt att veta varifrån DNA-matchningen kommer. DNA blandas upp genom generationerna. Om man har rötter i Norrland stöter man ofta på extra svårigheter då man matchar mot nästan alla andra i samma bygd. Här var det tidigare vanligt med endogami, gifte inom gruppen, med många anförluster till följd.

När man tar sig an en fader okänd-undersökning sker det steg för steg. Man upptäcker nya saker och tar det vidare.

Två metoder

Det finns två angreppssätt för att hitta en okänd fader med hjälp av DNA.

Översikt över vilka resultat som gett ledtrådar till vem Jonas Petters far kan vara, samt Faller-grenen som inte matchar och farmoderns syster som styrker Viklunds grenens korrekthet.

Fiskemetoden, där man testat sig själv och kanske någon förälder och sedan väntar och hoppas på träffar, eller *en riktad undersökning* där man testar sig själv och ättlingar till en redan identifierad faderskandidat.

– Man kanske inte kan lösa fallet fullständigt med hjälp av ett DNA-test. Kanske får man bara fram en koppling till en viss bygd, men bara det kan ibland vara tillräckligt. Målet är att samla fler pusselbitar. Man ska inte förvänta sig mer, säger Erik.

– Man ska inte överdriva chanserna att hitta en lösning om man inte har någon faderskapskandidat. Om man misstänker någon bör man först göra en riktad undersökning. Det är riktigt spännande. Upplägget är precis som i vetenskaplig forskning där man testar sina teorier. Stämmer det? Man måste ha tur. Kartlägg ättlingarna mycket noggrant. Du vill inte följa felaktiga sidospår och betala tester för personer som inte har med saken att göra.

Eriks exempel

Eriks farmors morfar, Jonas Petter Viklund, föddes 1857 i Ytterstfors bruksförsamling, Byske, Västerbotten. Hans

mor var Anna Cajsa Persdotter som var 20 år gammal när han föddes. Hon gifte sig sex år senare med Olof August Viklund. I kyrkböckerna står det att Jonas Petter är hennes oäkta son, styvfadern är inflyttad och det har gått så många år mellan födelse och vigsel att det inte är troligt att han är fadern.

Erik började med att testa sig själv, men det gav inga svar. Fanns det någon i en tidigare generation att testa? Statistiskt sett ska farmoderns syster ha fyra gånger mer autosomalt DNA gemensamt med Jonas Petter Viklund än Erik. Hon är därför en mycket mer intressant testperson än han själv. I första skedet gjordes ett FamilyFinder-test på farmoderns syster för att se om fiskemetoden kunde ge något.

Faderskandidaten

Det fanns en väl bevarad historia inom släkten att pappan till Jonas Petter var glasblåsaren Faller från Finland. Isac Wilhelm Faller flyttade in på orten 1855, så han fanns på rätt plats vid rätt tid. Men Erik har inte hittat något stöd i arkiven för att Faller skulle vara fadern. Släkten var ursprungligen från Böhmen i Tyskland. Det underlättar att

ha en YDNA-linje som inte hör hemma i bygden då risken för falska positiva träffar från Skellefteåbygden minskar. Man kan anta att andra haplogrupper är vanliga i Böhmen än i Skellefteåbygden.

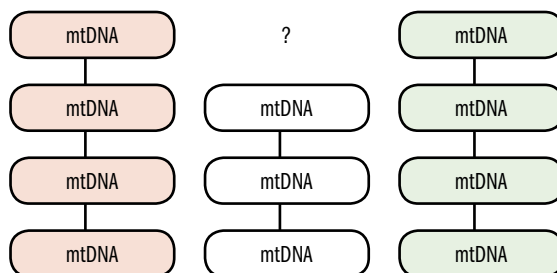
Farmoderns syster fick DNA-matchningar mot någon med Faller i sin antavla, men de hade så många andra gemensamma släktingar att resultatet inte bevisade någonting.

Erik forskade på glasblåsare Fallers ättlingar och upptäckte att en av dem faktiskt redan hade gjort ett test hos FamilyTreeDNA. Faller hör till haplogruppen I-M253, den vanligaste haplogruppen i Sverige, men har trots det inga skandinaver i sin matchningslista. Där finns främst tyskar och en del engelsmän. Det verkar inte vara en gren som är vanlig här. Fallers matchningar styrker att han inte har en YDNA-linje från bygden.

Viklunds YDNA

Nu gällde det bara att hitta en ättling i rak, manlig linje från Jonas Petter Viklund. Jonas Petter hade få söner, men Erik hittade en ättling på den manliga linjen som ställde upp på att ta ett DNA-prov för att hjälpa till att lösa ett gammalt släktmysterium.

Översikt över hur mitokondrie-DNA kan visa vem som är mamma när man till exempel har två kvinnor med samma namn.

När resultatet kom visade det sig att Viklund tillhör haplogrupp R1a. Faller är alltså osannolik som far till Jonas Petter. Ett sådant resultat är inte bara dåligt. Nu kunde Erik äntligen stryka Faller från sin lista över potentiella fäder. Nu kan han se på problemet med nya ögon. Diskrepansen skulle även kunna bero på någon okänd far på Viklundslinjen. Ett YDNA-test kan säkras upp genom att flera bröder testas, om sådana finns. Genom att kontrollera att Viklund är en nära släkting till farmoderns syster kan det autosomala testet styrka resultatet av YDNA-testet.

Den riktade undersökningen övergick nu i fiskeundersökning. Vilka andra matchningar har Viklund? Erik upptäckte två lovande träffar på YDNA i Skellefteå.

Faderskandidat två

Först i matchningslistan för YDNA-testet var en Skellefteåbo som matchade på 66 av 67 markörer. Genetic distance 1 innebär att det skiljer en markör. Det är en bra träff när man letar efter en okänd fader. Enligt FTDNATip, en kalkylator som beräknar närmast gemensamma ana, är det 99 % chans att gemensam ana finns inom åtta generationer. Det är ett fantastiskt resultat. Det finns de som inte har några träffar alls på 67 markörer.

Den andra Skellefteåbon matchade med 65 av 67 markörer. De två matchningarnas farslinjer gick ihop till den gemensamma anan Johan Persson, med

Karl Ersson på Sunnanå som anfader. Fadern skulle kunna vara Johan Persson. Erik kan inte säga säkert att Johan Persson är pappan, men han är i alla fall släkt med honom.

Moderns umgängeskrets

Erik fokuserade nu på att analysera vilka personer som befann sig i närheten av mamman. Efter mycket letande kunde han konstatera att hon åkte iväg som piga till Källbomark och var där 1854–1856. Husbonden hette Isak Johansson och han hade även söner. Husbondens YDNA finns lyckligtvis hos FamilyTreeDNA då en ättling till hans bror har testat sig. Han har haplogrupp R1b och matchar inte med Viklund. Det finns dock osäkerhetsfaktorer då denna farslinje endast är bevisad med ett test.

Med traditionell släktforskning kan Erik försöka identifiera alla män som har samma Y-kromosom genom att följa Karl Erssons manliga ättlingar och se vilka som levde 1856 i närheten av barnmodern. Härstammar något av dopvittnena från Karl Ersson? Erik hade inte frågat sig var modern vistades och vilka män som fanns i omgivningen.

– Jag hade inte gjort min läxa ordentligt. Jag var ju insnöad på Faller i 25 år, säger Erik.

Det fanns även sju drängar på gården under olika perioder. Det framgår inte av flyttningslängderna när de fanns på gården. Totalt har Erik över tjugo män att undersöka vidare.

Ett Big Y-test på Viklund kan ge en bättre uppskattning av när första gemensamma ana levde. Fallet är inte löst men Erik har fått mycket bra ledtrådar till fortsatt släktforskning.

– Det är frustrerande med en okänd fader i trädet, men även spännande. Det är en utmaning.

mtDNA

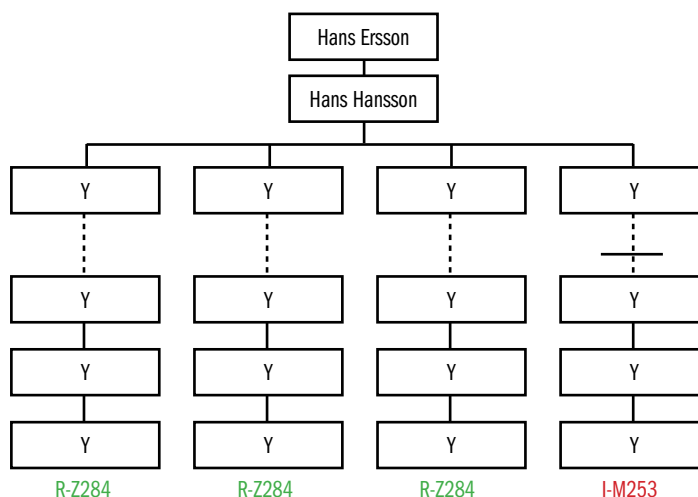
Det är vanligtvis redogörelser för hur en okänd fader hittats med hjälp av YDNA som brukar berättas av släktforskare. Erik gav dock ett kort exempel på hur en norsk släktforskare kunnat ta reda på vem som var moder till ett barn. Han hade moderns namn och vilken socken hon flyttat in från. Men där fanns två kvinnor med samma namn, födda samma år och med fäder med samma förnamn. Det gick inte att klura ut vem av dem som var modern. Man testade då, med hjälp av mtDNA, ättlingar på morslinjen till de två kvinnorna. Undersökningen var lyckad eftersom de fick en matchning till den ena av kvinnorna. Det är ganska ovanligt att använda mtDNA i släktutredningar men under vissa förutsättningar kan det vara användbart.

Klockarläkten i Sorsele

På Eriks morfars fars linje finns klockarläkten i Sorsele med anfadern Hans Ersson – Sorseles första nybyggare. Nästan alla som härstammar från nybyggarsläkter i Sorsele har någon koppling till klockarläkten. Erik har själv fyra olika

Föredragshållare Erik Holmlund.

Översikt över hur klockarsläktens YDNA-linje undersökts.

grenar som går in i klockarsläkten. Hans rakaste koppling är via morfars farslinje.

Erik hittade en redan testad farslinje som skulle gå till förste klockaren i Sorsele. Han hade haplogruppen I-M253, den vanligaste haplogruppen i Sverige. Vad spännande att det redan fanns en verifieringslinje. Erik blev extra peppad att testa sin morbror. Resultatet visade att de hade olika haplogrupper. Enligt traditionell släktforskning skulle linjerna gå ihop. Erik dubbelkollade den egna forskningen innan han började kontrollera den andre personens släktforskning. Han såg att det fanns en osäker fader i en generation och bestämde sig därför för att testa fler personer. Att göra en riktig YDNA-undersökning.

En av de längsta trådarna på Släktforskarförbundets Anbytarforum är dedikerad till Hans Ersson i klockarsläkten. Hans ursprung är mycket omdiskuterat. Erik måste kunna lita på att haplogruppen är korrekt för att kunna dra några slutsatser. Hans Ersson hade tre söner, men bara en son, Hans Hans-

son, född 1692, har nuvarande manliga ättlingar genom sina fyra söner. Erik kontaktade två av brödernas olika manliga ättlingar för att alla fyra linjer skulle bli testade. Eriks tre tester delade samma haplogrupp. Men man kan inte bara titta på haplogruppen, STR-markörerna ska också vara nära matchningar. Man kan då sluta sig till att släktforskningen stämmer för de tre personerna.

Det måste alltså finnas ett brott på linjen för den personen som har lagt upp material på Svenska Haplogruppdatabasen. Det är värdefull information för den släktforskaren.

Erik testade först på 37 markörer, men kunde inte dra helt säkra slutsatser och valde att uppgradera till 67 för att få mer tyngd i forskningsresultatet. Distansen var 2 till 4. Det är mycket nära. Då tre personer testat sitt YDNA kan man återskapa en gemensam anas STR-profil. Man kan då jämföra modalvärdet med andra och få bättre träffar.

En av de tre Sorseleättlingarna gjorde även ett Big Y-test. De hör till grenen

R1a, som brukar kallas Old Scandinavian. Närmare bestämt R-Z284. Det är en gammal gren, 3000–4000 år gammal. Många skandinaver med haplogrupp R1a hör till L448 och Z287. Två haplogrupper som exploderat i Skandinavien i antal medlemmar. Men klockarsläkten hör till en äldre avgrening som testpersonen först var ensam om i databasen. Det har dykt upp en matchning till trion i Sorsele som matchar på 61 av 67 markörer, men han har en okänd fader i nutid.

Det finns många olika teorier om Hans Erssons ursprung. Kom han från Umeå? Var han av samiskt ursprung då sonen i ett brev kallar sig själv för lappojke? Erik väntar med spänning på nästa matchning i FamilyTreeDNA. 🌳

ANNA LINDER
diskulogen@dis.se

DNA-projekt

Projektadministratör Erik Holmlund berättar om fördelen med att delta i olika DNA-projekt.

FAMILYTREEDNA ÄR DET ENDA TESTFÖRETAGET SOM ERBJUDER PROJEKTPLATTFORMAR. PROJEKTEN är fokuserade på ett geografiskt område, en specifik haplogrupp eller ett efternamn. Sverigeprojektet har 3 000 medlemmar. Medlemsantalet har tredubblats på tre år. Men det ryktas att det är närmare 10 000 personer med adress i Sverige som testat sig, enbart hos FamilyTreeDNA.

FamilyTreeDNA har riktlinjer för hur man ska arbeta med ett projekt. Huvudinriktningen är samarbete och integritet. Namn ska inte lämnas ut. Vid förfrågningar kan man vidarebefordra kontakter.

Om du går med i ett passande haplogrupsprojekt kan du få kontakt och hjälp av experter på just din haplogrupp. Det är en stor fördel att delta i olika DNA-projekt. Om man bara tittar på ett enskilt resultat säger det inte så mycket. Det är först när man jämför med bygden och nationen som man kan börja fundera över likheter och olikheter och dra några slutsatser.

Projektet för *Skellefteå och närliggande socknar*, som startades våren 2015, har 200 medlemmar och drivs av fyra administratörer. Av medlemmarna kanske 25 procent fortfarande bor kvar i bygden och åtta procent i Amerika. Projektplattformarna har inga verktyg för FamilyFinder-resultat vilket gör att fokus brukar ligga på YDNA och mtDNA, främst Y. Projekten hjälper till att skapa en brygga mellan vanlig släktforskning och DNA-forskning.

Länkar till alla svenska geografiska DNA-projekt finns samlade på Svenska Haplogruppdatabasens hemsida, <http://dna.scangen.se>:

- Dalarna (Gagnef)
- Dalarna (Kopparberget)
- Gotland
- Norrbotten (Tornedalen)
- Skåne/Halland/Blekinge/Bornholm
- Småland (Tjust)
- Småland/Öland
- Västerbotten (Skellefteå)
- Västmanland
- Västergötland/Bohuslän/Dalsland
- Ångermanland/Medelpad

Andra fördelar med projekt är att man där lättare kan identifiera kluster då informationen är samlad på ett ställe. Flera testpersoner som matchar varandra tyder på gemensam ana, men det kan vara så långt tillbaka i tiden att inga skriftliga källor kan visa det. Men ju fler som testar sig, desto fler anlinjer kan kopplas ihop. Om anlinjerna möts och matchas med DNA, bekräftas släktforskningen. Projektet erbjuder en plattform för att redovisa data och nya rön som kanske framkommit då olika personer testat och gör riktade undersökningar för att hitta till exempel en okänd fader.

– Genom sitt lokala DNA-projekt kan man verka för att fler i bygden upptäcker fördelarna med att komplettera sin traditionella släktforskning med DNA-test. Man kan även satsa på att identifiera intressanta historiska personer i bygden. Kanske med crowd-sourcing. Man lär sig hela tiden nya saker. Man hjälper medlemmar med råd och tips. Man grupperar kit och sorterar mitokondriegrupper, närmsta gemensamma anfader och matchningar.

En projektadministratör kan till exempel se att fyra av fem test med en gemensam ana angiven överensstämmer och då förmedla kontakt mellan parterna så att de kan forska vidare på varför

alla fem test inte har samma resultat. Den kontakten hade de inte kunnat få på egen hand eftersom de som inte matchar varandra inte kan se varandras resultat. Projekten kan därför leda till omvärdering av släktforskningsresultat.

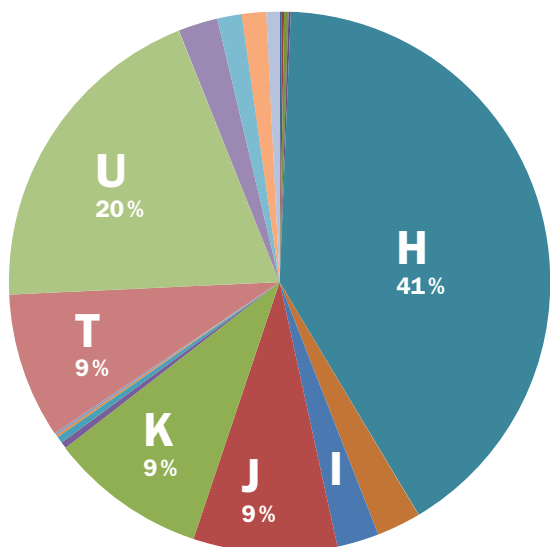
De vanligaste Y-haplogrupperna i Skellefteåområdet är I1, R1a och R1b. Den ganska stora gruppen med G2a är Bureättlingar. De vanligaste mt-haplogrupperna är H och U. H är vanligast både i Sverige och Europa.

– Det är intressant att jämföra med andra orter i Sverige och se hur fördelningen mellan haplogrupper ser ut där. Jag vet till exempel att Ångermanland saknar G2 som finns i Skellefteå. Tornedalen har en stark koncentration av N.

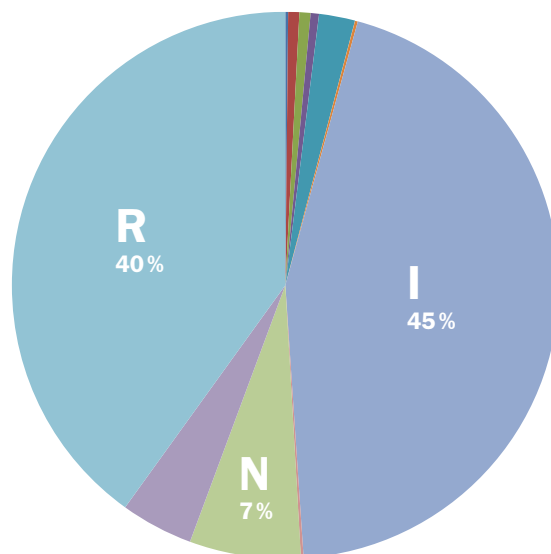
På Svenska haplogruppdatabasens sida kan man ladda upp sitt DNA-resultat och redovisa fullständiga linjer på Y och mt. Det är ett bra komplement till Skellefteåprojektet som ligger under FamilyTreeDNA där endast den äldsta anan visas. Det går att söka och se vilka resultat som finns för bygden man är intresserad av.

– Linjer från Irland och Storbritannien har flest testade i Europa tack vare att det är så många amerikaner som testat sig. Många adopterade finns också med i databaserna. De vet ofta ingenting om sin bakgrund. Det är intressant att hjälpa dem i sitt sökande efter sina rötter. Ofta kan det för adopterade amerikaner vara tillräckligt att få reda på att de härstammar från Sverige, och kanske vilket län. 🌳

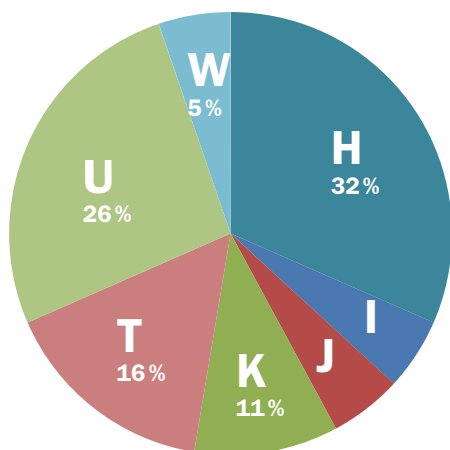
mtDNA

YDNA

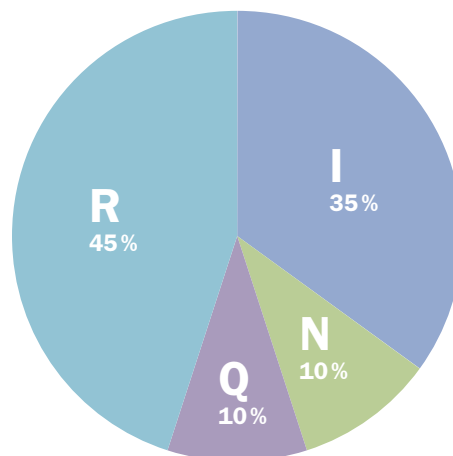

Haplogruppfördelning i hela riket.

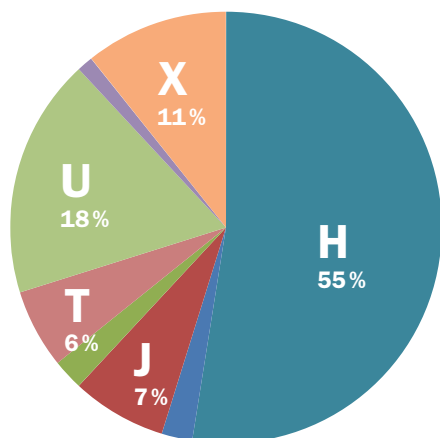

Haplogruppfördelning i Västernorrland.

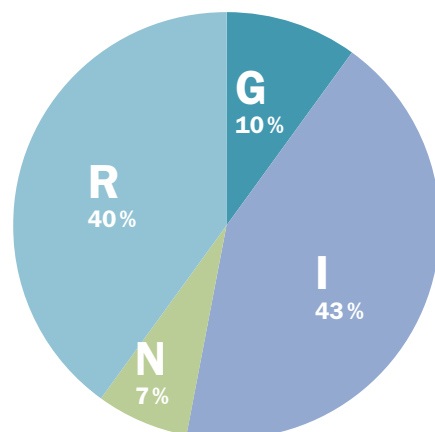
Haplogruppfördelning i hela riket.

Haplogruppfördelning i Västernorrland.

Haplogruppfördelning i Skellefteå kommun.

Haplogruppfördelning i Skellefteå kommun.

Diagrammen visar hur vanliga olika haplogrupper är i hela riket, Västernorrland samt i Skellefteå kommun, just nu. Det kan vara intressant att se att vissa haplogrupper är mycket vanligare i en del områden men ovanliga på andra orter. Men man ska inte dra för stora slutsatser över skillnaderna inom Sverige eftersom fördelningen även kan bero på att fler testat sig inom vissa haplogrupper på grund av olika undersökningar, till exempel utredningen av Bure-ätten i Skellefteåområdet.

Källa: Svenska Haplogruppdatabasen

DNA-resultat

	Namn Erik H Svensson	Matchningsdatum 2015-12-25	Släktskapsintervall 3-5-männing	Känt släktskap ?
Gemensamma matchningar	Tagna test: FF, Y-DNA67, HVR2		Jämför i kromosomvisaren	

Överst på nästa sida visas resultatlistan i Family Finder. Nedanför den en översättning av informationen som visas i Family Finder.

Så här avbildas kromosomerna i Family Finders kromosomvisare. Varje kromosompar visas som en ensam kromosom. Så här kan det se ut när man valt att titta på flera personers resultat. De delar samma segment på kromosomen och kanske även en gemensam ana.

NOM TVÅ MÅNADER EFTER ATT MAN SKICKAT IN SITT DNA-prov kommer ett mejl som aviserar att testresultaten är klara. Man måste logga in på testföretagets hemsida för att se resultatet av DNA-testet. På välkomstsidan för FamilyTreeDNA finns en sammanfattning av kunduppgifter, orderhistorik och projekt man är ansluten till samt haplogrupptillhörighet (om du tagit de testerna) och snabbänkar till resultaten från testerna. Varje test, för Y-, mt- och autosomalt DNA, har separata träffsidor. Det finns möjlighet att göra en avancerad sökning där man kan söka efter personer som matchar på flera tester. Det finns även olika kartor som visar migration, ursprung och matchningar för ens haplogrupp.

Det finns fortfarande mycket arbete kvar att göra när man fått sitt resultat eftersom man inte vet den gemensamma anan. Företaget föreslår ett släktskapsintervall, men i övrigt är det bara en lång lista med namn, kända och okända.

Förberedelser

Om du redan kartlagt din släkt brett, det vill säga att du registrerat alla syskon i varje generation och följt deras familjer framåt, förenklas arbetet med att hitta en gemensam ana. Många DNA-matchningar kommer att handla om till exempel femmänningar eller åttamänningar och med en stor databas är det givetvis större chans att snabbt hitta dem och den gemensamma anan.

Exportera en Gedcom-fil från ditt släktforskningsprogram och ladda upp

till FamilyTreeDNA. Det är viktigt att probanden är densamma som testpersonen. Om du inte vill lägga upp hela din antavla bör du i alla fall fylla i informationen om äldsta kända ana på Y- och mt-linjen så att alla får ett hum om var din släkt finns. Om man har några efternamn som inte är patronymikon i sin antavla är det smart att fylla i dem i efternamnskolumnen. När man delar samma efternamn har man en bra ledtråd till var i antavlan man ska leta efter den gemensamma anan.

Family Finder

FamilyTreeDNAs autosomala DNA-test kallas Family Finder. I matchningslistan för Family Finder är kanske den viktigaste kolumnen att titta på "Relationship Range", släktskapsintervall. Man delar så mycket DNA med personen att det statistiskt sett borde motsvara det släktskap som visas här.

Total mängd DNA som testas är 6700 cM. Då man delar 50% DNA med sina syskon och föräldrar delar man alltså cirka 3400 cM DNA med dem. Långa, sammanhängande segment är en indikation på nära släktskap. För gemensamma anor många generationer bakåt är det delade DNA:t mycket utspjutt. Om man bara delar kortare block, under 10–15 cM, är det svårare att dra några säkra slutsatser om släktskapet. Vissa delade segment kommer inte från en gemensam ana utan från ett gemensamt geografiskt område. Uppskattade släktskap baseras på en kombination av mängd delat DNA och längsta segment.

Mängd delat DNA

90 cM

Släktnamn

Bure (Norrländ, Sverige)
Bergström (Nykulla)
Forsell

Gerdin
Marklund (Umeå, Västerbotten)
Smith (Sacramento, CA)

Längsta gemensamma segment: 20 cM

Y-haplogrupp: R-L2

mt-haplogrupp: H

X-matchning

Något som krånglar till DNA-forskningen är om man har många multipel- eller mångmännningar, det vill säga att man är släkt med någon via flera olika grenar av antavlan. I listan kan det, särskilt för en norrlänning, se ut som om man matchats mot många tre- och fyrmännningar. Det brukar dock snabbt visa sig att man är släkt med många av dem på betydligt längre håll, men via flera olika grenar.

Det tillkommer hela tiden nya träffar, allteftersom fler släktingar har skickat in ett DNA-test. Så även om du inte har så många nära matchningar nu, kanske du om ett år har fått flera stycken.

Kromosomvisaren

Om man känner igen några namn i namnlistan eller släktträdet är det ganska enkelt att klura ut hur man är släkt. Men om det saknas information om matchningens släkt eller ni inte kan identifiera en gemensam ana kan man jämföra några gemensamma matchningar i kromosomvisaren. Där visas alla 22 autosomala kromosomer och X-kromosomen grafiskt. Här kan du se om ni har några gemensamma block. Matchningar som delar samma segment på en kromosom är med stor sannolikhet släkt. Kom ihåg att kontrollera att alla personer med gemensamma block även har varandra som gemensamma träffar. Att man delar segment kan nämligen bero på att de matchar på varsitt av dina kromosomer. Den grafiska översikten visar inte kromosomparet utan en enkel kromosom som representerar dem båda. En

matchning kan alltså vara släkt via pappas sida och en annan via mammas sida. När du kontrollerat att alla verkar vara släkt med varandra kan du vara ganska säker på att ni delar en ana. Om den första matchningen inte hade ett träd eller visste något om sin släkt så kanske några av de andra gör det. Förhoppningsvis finns det flera träd att jämföra. Var kan den gemensamma anan finnas? När ni väl har kommit fram till svaret kan det nästa gång du får en träff på samma segment vara enklare att komma fram till släktskapet.

Hjälpmedel

FamilyTreeDNAs trädvisning är ofta ganska seg och svårnavigerad. Det tar tid att dra sig fram bland grenarna i antavlan. Inget testföretag har de perfekta analysverktygen. Många har insett behovet så det finns flera olika tredjepartsverktyg att använda för att lättare kunna analysera sitt DNA-resultat.

Många släktforskare laddar hem rådata och arbetar vidare på att komma fram till gemensamma anor med hjälp av Excel medan andra laddar upp data till någon annan webbplats. Det finns flera olika lösningar för att bearbeta data eller få fler matchningar från andra testföretag etcetera.

Gedmatch är en webbplats där man kan ladda upp rådata från de olika testföretagen. När man registrerar sig accepterar man att informationen visas i en publik databas. Inom en vecka efter att man laddat upp data kan man börja jämföra sina resultat med de andra i da-

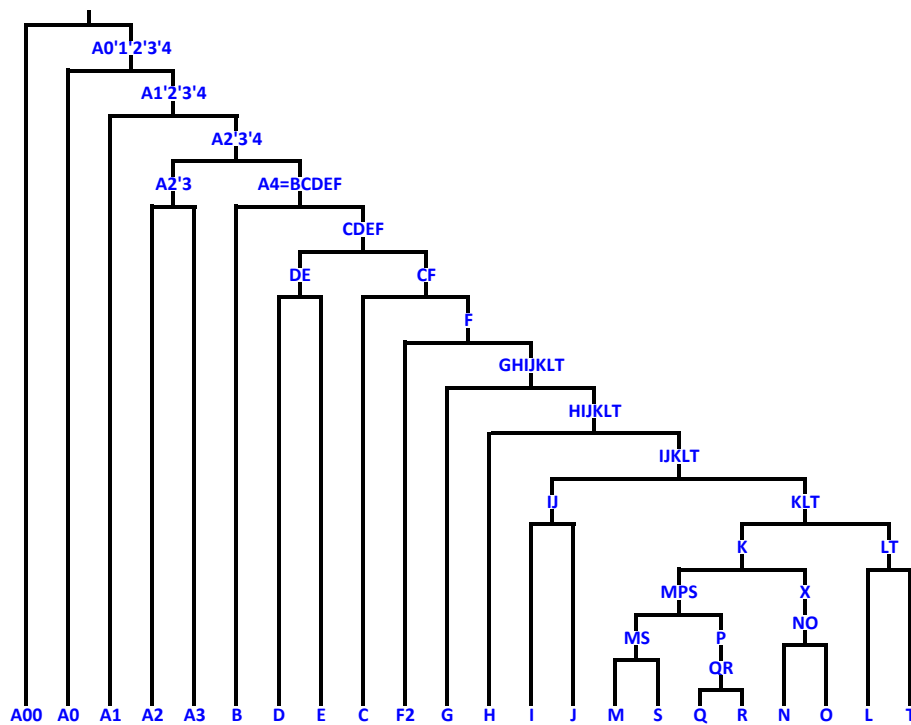
tabasen. Man kan få nya träffar och man kan analysera sina data på nya sätt.

Några enkla sätt att förbättra funktionen på FamilyTreeDNA är att ladda hem insticksprogram eller appar till webbläsaren. Du behöver inte logga in någonstans eller ladda hem data, insticksprogrammen lägger bara till funktionalitet på den befintliga webbplatsen. En användbart sådant är DNArboretum, för Google Chrome, som när du öppnat någons släktträd kan visa informationen som en lista i Ahnentafelformat. Det blir en kompakt och lättnavigerad lista att söka namn och platser i. Det finns också några extra funktioner som till exempel att i listan markeras alla möjliga släktingar om man är släkt via X- eller Y-kromosomen.

Dnagen Match Circle, gör det möjligt att visa sina matchningar i en kluster-ring, *Family Finder Common Matches Circle*. Omslaget till Släktforskarförbundets handbok *Släktforska med DNA* pryds av en sådan. Den grafiska översikten kan göra det enklare att se kluster som kanske härstammar från specifika områden.

Mer information

I tidningen har vi bara kunnat ta med en liten del av all information som kan vara bra att ha när man sysslar med DNA i släktforskningen. Svenska Sällskapet för Genetisk Genealogi har bra information till nybörjare på sin hemsida, www.sggg.se. Det finns mycket information att hitta på internet om DNA-släktforskning, särskilt på engelska. Se länklistan på sidan 38. ➔

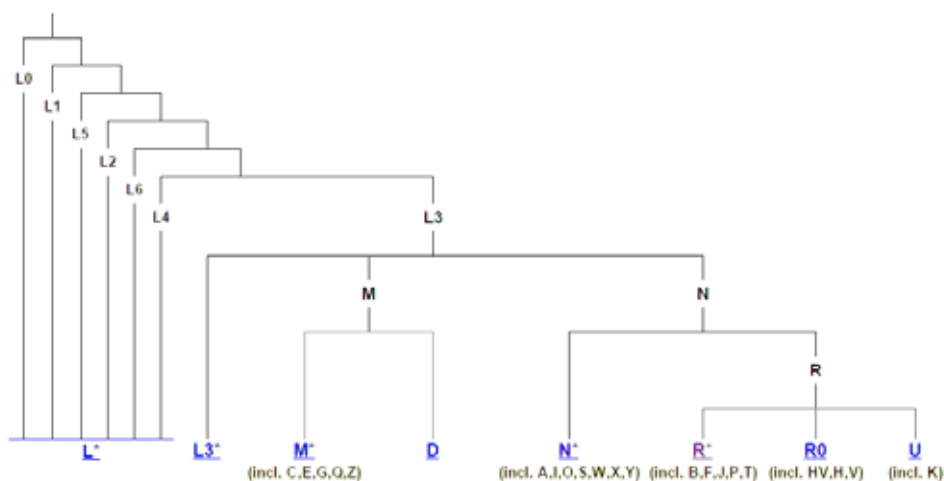

Haplogruppträdet för YDNA har många smågrenar definierade.

Källa: www.phylotree.org

Haplogrupper

Eftersom mutationer ärvs av kommande generationer är det mutationerna som definierar grenarna i haplogruppträden. Genom att studera haplogruppträden och haplogruppernas geografiska spridning kan man se människans migrationsvägar ut ur Afrika. Gruppindelningen uppdateras och ändras då nya upptäckter görs. ISOGG (International Society of Genetic Genealogy) underhåller de officiella haplogruppträden.

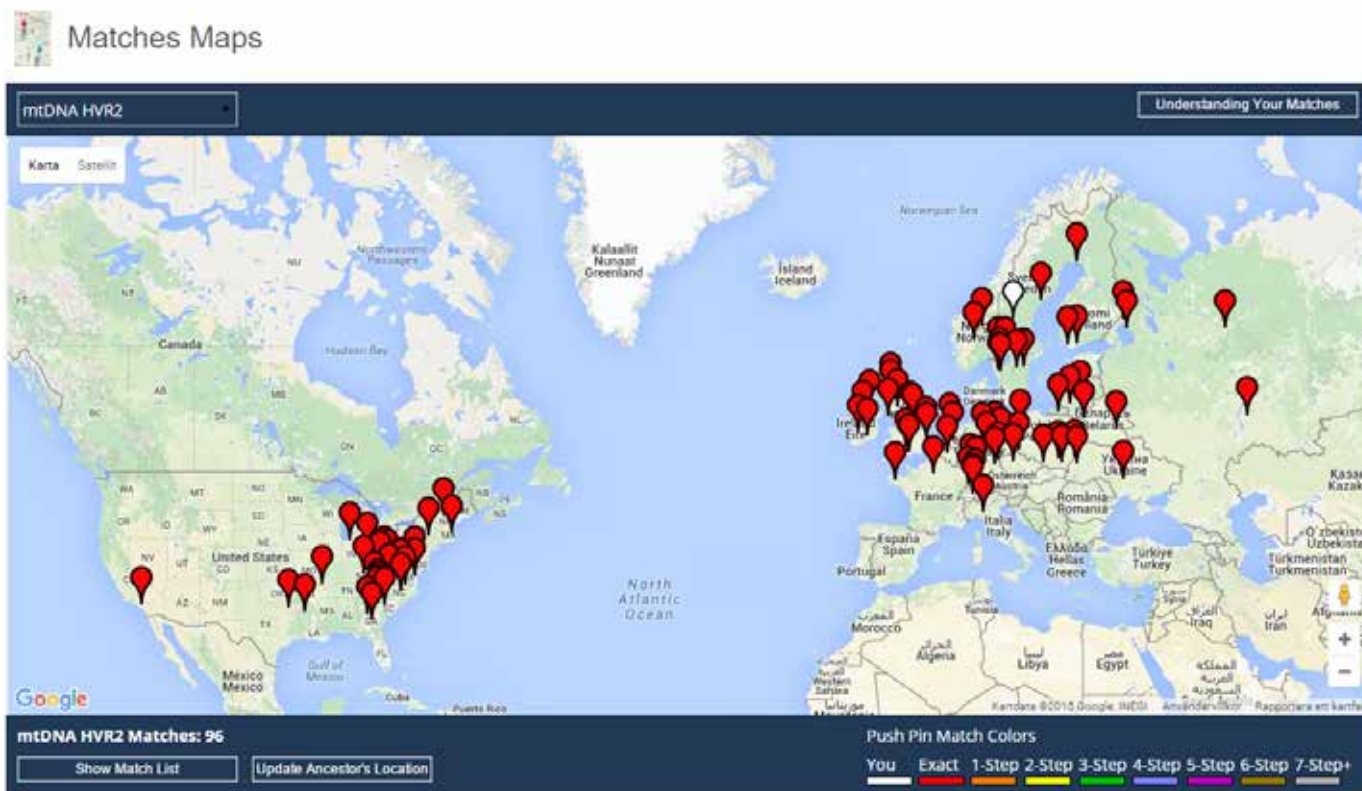

Haplogruppträdet för mitokondrie-DNA.

Källa: www.phylotree.org

Det autosomala DNA-testet ger inte bara träffar med nu levande släktingar utan används även till att beräkna ens etniska ursprung. Man får till exempel reda på hur många procent europé och asiat man är. Inom varje huvudgrupp visas detaljer om undergrupper som hur många procent skandinav eller finländare man är. Man kan även se matchningarnas etniska ursprung. Det etniska ursprunget beräknas fram genom jämförelse av testbolagets referenspopulationer. Detta gör att resultaten kan bli olika från de olika bolagen, och också att syskon inte nödvändigtvis har samma resultat. Färgmarkeringarna som motsvarar olika ursprung på kartan visas alltid på samma positioner. Markeringen täcker alltså mitten av Norge och Sverige även om anorna kommer från norra eller södra Sverige.

Matchningar på mtDNA kan visas på en karta. Olika färger på knapparna visar hur nära träffar de är, exakta, en eller flera steg bort. När det gäller mtDNA kan ett steg innebära många hundra, eller tusen, år.

Släktforskning och DNA-tester är två saker som ofta nämns tillsammans. För att använda ett DNA-test krävs ett släktträd.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Släktträd som består av 1000-2000 personer kan vara svårt att hantera.

Nyheter

- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019
- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019
- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019
- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019
- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019
- Haplogrupper: vad är det och hur? 21.10.2019

DNArboretum

Click on a name to highlight ancestors and descendants for the selected inheritance mode. Shift-click to add inheritance mode: Autosomal

Ahnentafel of Kitty COOPER

1. Kitty COOPER born 1811
2. Larsen (Larsen) born 1811
3. Anna Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
4. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
5. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
6. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
7. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
8. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
9. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
10. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
11. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
12. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
13. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
14. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
15. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
16. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
17. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
18. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
19. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
20. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
21. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
22. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
23. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
24. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
25. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
26. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
27. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
28. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
29. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
30. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
31. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
32. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
33. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
34. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
35. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
36. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
37. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
38. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
39. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
40. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
41. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
42. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
43. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
44. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
45. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
46. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
47. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
48. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
49. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
50. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
51. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
52. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
53. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
54. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
55. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
56. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
57. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
58. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
59. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
60. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
61. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
62. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
63. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
64. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
65. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
66. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
67. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
68. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
69. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
70. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
71. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
72. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
73. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
74. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
75. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
76. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
77. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
78. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
79. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
80. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
81. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
82. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
83. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
84. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
85. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
86. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
87. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
88. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
89. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
90. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
91. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
92. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
93. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
94. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
95. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
96. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
97. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
98. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
99. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929
100. Jørgine LEE born Brooklyn, Kings, New York, 1804 died Garden City, New York, 1929

Svenska Haplogruppdatabas

Infledning · Sök i databasen · Lägg till uppgifter · Statistik · Verktyg · Om SHD

Sök i databasen

Sök på personer, haplogrupper och/eller orter i denna databas. Sök även efter ytterligare detaljer såsom mutationer som användaren lagt. Man kan söka på exakta ord och del av ord.

Få mer information om det Y-DNA eller mtDNA träd som personen ingår i genom att klicka på länken (trädet) längst till höger. Sortera genom att klicka på kolumnrubrikerna. Personer födda för mindre än 100 år sedan visas inte i söklistan.

Förnamn	Efternamn	Födelseort	Län	Födelseår	Led	Haplogrupp	Mutation	Innehåller
Albrekt		Mycke (AC)		1400?	(14) Y: R1a1a1a	L644		
Albrekt		Mycke, Skellefteå (AC)		1400?	(14) Y: R1a1a1a	R-YP4243		
Anna		Kvarnby, Buttrick (AC)		1603?	(7) Y: J1c7a			
Anna		Buttrick (AC)		1603?	(9) Y: U5a1b1	315.1C T2887...		
Johanna		Sunnanborg, Umeå lfs, Västerbotten, SVE (AC)		1641	(5) Y: U5a2c3a			
Karin		Skellefteå lfs (AC)		1663	(9) Y: H2a1	-C146T, + G...		
Hålin		Långviken, Umeå lfs, Västerbotten, SVE (AC)		1690?	(8) Y: U4c1a			
Sara		Högvattnet, Buttrick (AC)		1656	(10) Y: H2c1			
Sara		Buttrick (AC)		1664	(9) Y: H2a			
Son		Hedie, Skellefteå lfs, Västerbotten, SVE (AC)		1674	(5) Y: R1a1a	H512		
TP1		Västerbotten (AC)		19xx	(0) Y: I1	H253		
TP1-far		Västerbotten (AC)		19xx	(0) Y: V7a1			
TP1-farfar		Västerbotten (AC)		19xx	(1) Y: I1	H253		
TP1-mor		Västerbotten (AC)		19xx	(2) Y: I1	H253		
TP1-mormor		Västerbotten (AC)		19xx	(1) Y: V7a1			
TP4		Västerbotten (AC)		19xx	(2) Y: V7a1			
TP4-mor		Västerbotten (AC)		19xx	(0) Y: H3	T152C		
TP4-mormor		Västerbotten (AC)		19xx	(1) Y: H3	T152C		
TP5		Skellefteå (AC)		19xx	(2) Y: H3	T152C		
TP5-mor		Byåke (AC)		18xx	(1) Y: H4a1			
Svea Emerentia	(Bergström), Resolut	Risvattnet, Rysätra, (AC)		1901	(2) Y: H2a1			
Karin	(Johansson), Resolut	Renbergsvattnet (AC)		1725	(9) Y: H2a1	H512		
Katarina	Abrahamsson	Gumböda, Rysätra (AC)		1750	(5) Y: H2a1			
Hagdalena Kristina	Abrahamsson	Buttrick (AC)		1618	(4) Y: R			
Flora	Abrahamsson	Bogård (AC)		1751	(5) Y: I1			
Anna Fredrika	Abrahamsson	Kräppling, Saver, Västerbotten, SVE (AC)		1870	(4) Y: U5a2c3a			
Flora Johanna	Abrahamsson	Kräppling, Saver, Västerbotten, SVE (AC)		1883	(4) Y: U5a2c3a			
Flora Charlotta	Abrahamsson	Kräppling, Saver, Västerbotten, SVE (AC)		1876	(2) Y: U5a2c3a			
Sofia Albertina	Abrahamsson	Kräppling, Saver, Västerbotten, SVE (AC)		1866	(4) Y: U5a2c3a			
Johan	Abrahamsson	Kräppling, Saver, Västerbotten, SVE (AC)		1820	(4) Y: R1a1a1a	R-YP4243		

Läs mer om DNA i Diskologen nr 80, 85, 89, 92, 94, 102 och 104.

Länkar:

23andme, www.23andme.com
 DNA eXplained – Genetic Genealogy, www.dna-explained.com
 DNA Genealogy Experiment, <https://dnagenet.net>
 DNA-anor, [www.facebook.com > DNA-anor](https://www.facebook.com/DNA-anor)
 DNAGedcom, www.dnagedcom.com
 FamilyTreeDNA, www.familytreedna.com
 GEDmatch, www.gedmatch.com
 Genome Mate Pro, www.genomemate.org
 Gröna stubben, www.gronastubben.se/wordpress
 International Society of Genetic Genealogy, www.isogg.org
 Kitty Cooper's blog, www.kittycooper.com
 Norway DNA Norgesprosjektet, www.norwaydna.no
 Svenska Haplogruppdatabasen, www.dna.scangen.se
 Svenska Sällskapet för Genetisk Genealogi, www.ssgg.se
 The Genetic Genealogist, www.thegeneticgenealogist.com
 Your Genetic Genealogist, www.yourgeneticgenealogist.com

Böcker:

Släktforska med DNA av Peter Sjölund
 Genvägar – praktisk handledning till DNA-jämförelse i släktforskning av Magnus Bäckmark
 Min europeiska familj – De senaste 54 000 åren av Karin Bojs

Föredrag:

www.urplay.se, sök på "genealogi" för föredrag med Peter Sjölund och Karin Bojs.

Disbyt firar 25 år!

OKTOBER VAR DET 25 ÅR SEDAN OLOF CRONBERG PRESENTERADE sina idéer om DISBYT för deltagarna vid det 4:e Nordiska symposiet om Datorhjälp i Släktforskning och DIS 10-årsjubileum på Vårdnäs stiftsgård 27-28 oktober 1990. Redan 1991 var DISBYT igång och 1998 lades DISBYT ut på internet med ca 1000 deltagare. Idag finns 33,8 miljoner poster för ca 19 miljoner personer att söka på. Men hur ser vi på de kommande 25 åren?

Disbyts framtid

Att se framåt 25 år framåt i tiden är inte lätt. För 20 år sedan började internet att bli vanligt även hos privatpersoner i Sverige. För 30 år började persondatorn göra sitt intåg i hemmen. Det var vid den tidpunkten som jag kom igång med min släktforskning och mikrofilmerna ersatte mikrofilmerna i forskarsalarna. Inte kunde jag då ens drömma om var vi står idag.

Men 5–10 år framåt kan vi väl försöka spana? Vi vill skapa en bättre produkt än många av andra släktträd på internet där man enkelt kan koppla ihop det egna släktträdet med andra utan någon särskild kvalitetsgranskning. Vi vill skapa ett DISBYT där man

- när som helst enkelt kan lista alla sina matchningar motsvarade dagens sökresultat
- kan välja en av sina personer (och kanske andras personer) för att se

andra släktträd som matchar den personens anor alternativt ättlingar

- kan göra jämförelser mot en rikstäckande genealogisk databas
- mer automatiskt kunna koppla mot kyrkoböckerna på internet
- för ett urval personer i sitt träd kan lyfta fram de personer som har inkompleta data, t.ex. bara årtal eller saknar notiser, dvs. att man kan göra kvalitetssäkringar av materialet

Hur vill du då att DISBYT ska hjälpa dig i din forskning? Gå in på DIS Forum och tyck till! Det finns en diskussionstråd för ändamålet där.

Disbyts ursprungliga syfte

"DISBYT är ett verktyg för att skapa kontakter och dela erfarenheter med andra forskare som forskar på samma område som du gör. Kontakterna ger medlemmarna hjälp att komma vidare i forskningen och att få idéer och förslag på förbättringar."

"Ensam är inte stark" är okej att säga men "Tillsammans är vi starka" får i en del öron en politisk klang. Men DISBYT vilar på tanken att om du själv bidrar tillräckligt ofta så får du tusenfalt igen.

Dis planer för Disbyt

Våra medlemmar går in på DIS webb och laddar upp sitt bidrag och väljer ombud som ska behandla bidraget. Bidragen körs på en central server där indatakontroll, bearbetning och matchning sker.

När resultatet är klart skickas ett mejl till medlemmen som berättar att resultatet är klart att hämta. Om det valda ombudet av någon anledning är förhindrad att behandla bidraget så kan någon annan ta över. Det skulle bli hjälpsamt om DIS olika verktyg har samma bild av Sveriges församlingar sinsemellan och med huvuddelen av övriga aktörer.

Medlemmen hämtar resultat av körningen på "Mina sidor" genom att göra ett urval av matchningsresultatet på lite olika längder och bredder. De nya bidragen uppdaterar webbdatabasen om inte i realtid ändå i närtid.

Längst fram i utvecklingen ligger vi med en ny webbpresentation. Du kommer att kunna kombinera olika sökbe grepp utan att efternamnet är obligatoriskt. Presentationen kompletteras med några fler funktioner tillsammans med en del statistik.

Och – du glöm inte att du får minst lika långa träfflistor på släktingar när du lämnar in till DISBYT, som när du lämnar in DNA-prov. Du gör ett gedcomutdrag ur ditt eget släktforskarprogram, skickar in till ett DISBYT-ombud och får i retur en fil med andra som forskar på samma personer som du. Den kan hjälpa dig komma vidare med din forskning. 🐘

Carl Szabad när han mottog Örnbergspriset under Släktforskar dagarna 2013. Foto: J Nilsson

Carl Szabad

född 7 maj 1947
död 29 oktober 2015

Mannen bakom "släktforskarnas bästa vänner" – databaserna över Sveriges befolkning i olika varianter avled den 29 oktober 2015. Säg den släktforskare som inte har minst en av dvd-skivorna hemma. Carl var idésprutan bakom dem, och de genomfördes oftast tillsammans med Johan Gidlöf som programmerare, när Carl lyckats få ut material från myndigheterna. De släktforskare som var på Släktforskar dagarna eller Bokmässan mötte honom under många år i Släktforskarförbundets monter och senare i montern hos StorStockholms Genealogiska Förening (SSGF). Carl var tidigt medlem i DIS, men gick sedan ur under flera år. När han återkom för några år sedan fick han medlemsnummer 37957, men nämnde till mig vid ett tillfälle att han helst hade velat få tillbaka det gamla numret som var i närheten av 270–280. EVA DAHLBERG

Nedan finns den runa som hans vänner; där jag hade förmånen att ingå, skrev till Svenska Dagbladet. Den försöker teckna ett porträtt av en man som var i släktforskningens tjänst under decennier.

Släktforskaren och ingenjören Carl Szabad, Enskede, har avlidit efter en längre tids sjukdom, 68 år gammal. Han efterlämnar döttrarna Åsa och Mette med familjer samt livskamraten Gunn Andersson.

Carl Szabad föddes i Brännkyrka i Stockholm som son till ingenjören Szilárd Szabad, bördig från Transsylvanien, skapare av Szabad-kameran, och folkskolläraren Jenny Aronsson från Resele i Ångermanland. Carl var utbildad elektroingenjör och hade länge eget företag i ljudbranschen, men det var som släktforskare han gjorde bestående insatser.

Han arbetade i många år för Sveriges släktforskarförbund, bland annat som kanslichef, och även för Riksarkivet. Han var också ideellt aktiv inom StorStockholms Genealogiska Förening, i mer än 25 år som kassör. 1995 tog han initiativ till Sveriges dödbok, en databas som hittills utgetts på cd/dvd i sex versioner. Den senaste från 2014 omfattar uppgifter om alla som avlidit i Sverige 1901–2013, över nio miljoner personer. Sveriges dödbok följdes senare av flera liknande databaser, exempelvis Sveriges befolkning och Begravda i Sverige.

Dessa databaser, alla skapade av Carl Szabad, har i grunden förändrat släktforskningen i Sverige. Det tidigare nästintill otillgängliga 1900-talsmaterialet har blivit enkelt åtkomligt. Databasernas värde framgår också av att de används långt utanför släktforskarnas krets: av myndigheter, privata företag och organisationer liksom inom den akademiska världen. Tack vare databasernas tillkomst har också en rad unika digitala personregister, vilka annars riskerat att bli oläsbara, räddats åt eftervärlden.

Under sin tid vid Sveriges släktforskarförbund var Carl Szabad redaktör för flera bokverk, däribland två supplementband till Gustaf Elgenstiernas klassiska Den introducerade svenska adels ättartavlor och nytgåvan av Leonard Bygdéns Hernösands stifts herdaminne. För sina insatser tilldelades Carl Szabad 2013 Victor Örnbergs hederspris, den svenska släktforskarörelsens främsta utmärkelse.

Carls bredd som släktforskare var imponerande. Han behärskade 1900-talets moderna källmaterial lika bra som medeltidens dokument, han gav ut arbeten om den svenska adeln, men intresserade sig lika mycket för gångna tiders bönder och torpare i moderns hemsocken Resele.

Det var också där, på den gamla släktgården i Rödsta, som han kunde utöva andra intressen. Med engagemang, ibland också handgripligt, förvaldade han gårdens omkring 400 hektar skog. Och höstarnas älgjakt avsatte han alltid tid till, så länge hälsan tillät.

Det mest utmärkande draget för Carl var hans enorma arbetskapacitet. I det lilla arbetsrummet på övervåningen i sekelskiftesvillan i Gamla Enskede skapades alla dessa databaser. Arbetet präglades av noggrannhet och högt ställda krav. De väldiga exceldokumenterna fick genomgå rader med avancerade kvalitetskontroller innan de godkändes.

Men på nedervåningen, i de stora sofforna och vid det generösa matbordet, var det istället den sociala Calle som vi, hans nära släktforskarvänner, mötte den första torsdagen i varje månad. Det var Calle som bjöd in med ett kort mejl, det var han som höll ihop gänget. Allt som rörde släktforskning och historia – och livet – stod på agendan.

I november var det 20 år sedan dessa sammankomster startade men när vi träffades denna gång var det utan Calle.

Jan Appelquist, Ulf Berggren, Eva Dahlberg, Michael Lundholm, Erland Ringborg, Urban Sikeborg, Håkan Skogsjö, Elisabeth Thorsell

Efterlysning

Jag har en anfader, Zander Larsson Ekelöw, född 17 maj 1876 i Höör. Han emigrerade till Amerika och ankom till Ellis Island den 22 augusti 1904 med båten Oscar II.

Som destination angavs Rockwood, Detroit, Michigan och avsikten var att Zander skulle besöka sin bror. Brodern John (Johan) var född den 19 februari 1861 i Lund. Med på båten var troligen Johns hustru Enity och dotter Ellen.

Zander var gift med Hulda Maria Svensson, som emellertid stannade kvar i Sverige med barnen.

Zander återvände aldrig till Sverige. Jag har letat efter Zander i olika US Census, men inte kunna få någon träff på honom.

Tacksam för hjälp med att finna honom i Amerika. Var bosatte han sig samt var och när dog han?

MEDLEM 8088
KAJ BORGGREN

Rättelse

I förra numret av Diskulogen publicerades ett referat av Ulf Berggrens föredrag "Godsfolk med släktnamn". Det smög sig tyvärr in ett fel i texten. Skolhandlingar kommer att registreras för tiden *före* 1800-talet och inte för 1800-talet som det står i tidningen. Det är ju sällan svårt att följa folk på 1800-talet.

Ulf Berggren kan kontaktas via e-postadress ulfbulfb@yahoo.se.

Med detta nummer av tidningen följde ett inbetalningskort för medlemsavgiften. Du slängde väl inte det?

Handuppräckning på Dis Funktionärsdagar i Linköping den 10-11 oktober.

Foto: Hans Bjernevik

Avlidna Dis-medlemmar

5225	Dagmar Lind, Sundsvall	34125	Olle Gipperth, Nora
5677	Sune Andersson, Trelleborg	35209	Christer Ericsson, Veinge
5746	Rolf Emilsson, Tierp	36097	Kjeld Borggreen, Malmö
6030	Hans E Pettersson, Uppsala	36488	Rune Anderson, Sävedalen
6340	Arne Thelander, Malmö	36875	Stig Hedlund, Sollentuna
6848	Lars Ljungberg, Falköping	37547	Inga-Britt Dahlqvist, Vellinge
8081	Nils-Erik Cedergren, Linköping	37555	Lars-Åke Andersson, Nybro
8544	Gunnar Persson, Eslöv	37957	Carl Szabad, Enskede
10105	Inger Chronqvist, Tyringe	38559	Knut Knutsson, Skurup
11972	Marie Hillén, Sköndal	39923	Leif Engman, Norrköping
13085	Berndt Wallerfors, Brokind	40279	Hans Broomé, Stockholm
14220	Nils Wehlin, Lilla Edet	40759	Per Åke Svensson, Motala
16031	Per-Arne Årneby, Linköping	41140	Nils Erik Arvidsson, Knislinge
17620	Curt Kronlid, Trollhättan	41679	Ingemar Skarp, Linköping
19277	Carl-Olof Öhrn, Järfälla	42372	Kornelis Röhne, Vänersborg
20265	Alf Porenus, Dalby	43191	Ingemar Thebrin, Stenungsund
20807	Britt Marie Wetterstrand, Vallentuna	44650	Lennart Bertilsson, Ludvika
21589	Stig Hedlund, Hällefors	46279	Bert Hansson, Malmö
22103	Bengt-Åke Brandt, Sundbyberg	51383	Bruce Butler, Mulvane
22701	Knut Holm, Växjö	52028	Bo Björklund, Knutby
30918	Olle Ask, Kristianstad	52303	Ingrid Bonnevier, Vallsta
33765	Håkan Danielsson, Torshälla	53680	Pehr Nilsson, Årsta

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Butik eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Betala i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5.

Ange alltid medlemsnummer och vilken vara det gäller.

Ring Dis kansli vid frågor!

Disgen 8.2d

Nytt program	750 kr
Uppgradering	350 kr

Vill man köpa en uppgrädering för 350 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap får man köpa en 8.2d för 750 kr för att uppgrädera sig.

Disgen 2016

Aktuella priser kommer på www.dis.se när Disgen 2016 släpps.

Kartor till Disgen

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Sveriges historiska stadskartor (dvd)

Pris: 250 kr per dvd-skiva, för usb tillkommer 50 kr per usb.
Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Cd/dvd-skivor

pris per styck

- Begravda i Sverige, version 2 (dvd) 500 kr
- Häradsekonomisk karta (dvd) 250 kr
- Rotemannen 2 (dvd) 380 kr
- Svenska ortnamn (dvd) 200 kr
- Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 och 1990 (dvd) 500 kr
- Sveriges befolkning 1910 (dvd) 530 kr
- Sveriges dödbok 1901-2013 (dvd/usb) 495 kr

För usb tillkommer 50 kr per usb. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Släktforskarförbundets handböcker

1. Emigrantforskning (Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
2. Fader okänd (Elisabeth Reuterswärd)
3. Kartforskning (K-I Ångström & Björn Johansson) få exemplar kvar 150 kr
4. Soldatforsa! (Lars Ericson Wolke) 230 kr
5. Smedforsa! (Ulf Berggren) 220 kr
6. Vägen till dina rötter (Ewa Nilsson) 215 kr
7. Anor från landsvägen (Bo Lindwall) 225 kr
8. Mantalsforsa! (Magnus Bäckmark) 230 kr
9. Släktforsa med DNA (Peter Sjölund) 220 kr
10. Domstolsforsa! (Claes Westling) 215 kr

Porto tillkommer med 50 kr oavsett antal handböcker.

Andra böcker

- Läsebok för släktforskare (Henrik Anderö & Elisabeth Thorsell) Pris: 130 kr
- Släktforskning - vägen till din egen historia (Elisabeth Thorsell) Pris: 220 kr

Porto tillkommer med 50 kr oavsett antal böcker.

Äldre nr av Diskulogen

- I mån av tillgång 30 kr/nr.

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som *inte* står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Anderz Hellgren i Göteborg tillkommit som ny fadder i Disgen.

Micael Olsson i Järpen har slutat som fadder i Reunion. Tack för dina insatser!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

1. att ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (mejl)
2. att följa fadderns råd på egen risk
3. att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Staffan Bodén	Tullinge	08-7788733	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560		dag.hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	070-5116317		pghome75@live.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	040-232373		carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjollerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	040-400233	070-7470759	anders@dis-syd.se
Benny Olson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Bo Lundgren	Kallinge	0457-24413	0735-288825	bo@elmedia.se
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Anderz Hellgren	Göteborg	0733-295425		hellgrea@gmail.com
Kent Lundvall	Uddevalla	0522-74740	0730-970223	k.lundvall@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631	0705-424328	tomasgh@live.se
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075		hansnyman@telia.com
Hans Gustafsson	Mariestad	0706-849306		hansgu@telia.com
Margareta Edqvist	Nässjö	0380-10629		margareta.edqvist@telia.com
Börje Jönsson	Eksjö	0381-10840	070-8631217	borje.jn@gmail.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Havdhem	0498-481377		elisabeth@imolin.se
Stig Svensson	Flen	0157-70138		runeby@telia.com
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830)		jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cou@tele2.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson@gavlenet.se
Sven Göthe	Torsåker	0290-42098		sven.goethe@telia.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Arne Bixo	Fränsta			arne.bixo.dis@telia.com
Joacim Söderström	Sundsvall		060-155030	joacim.h.soderstrom@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskur.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	070-5648859	peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158kv	mforsen@tawi.fi
Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169	keh-dis@online.no
Alf Christophersen	Songe	+47-37164209	alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Götene	0511-58020	0709-706170	roykleva@gotinet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021		peter.talken@telia.com

Disgen/Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-15697		kerstin@disssyd.se
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com

Reunion/Mac

Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	unahans@telia.com
Rickard Samuelsson	Örebro	070-2871322		musicminder@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		t.larsson@tele2.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Bollebygd	(033-288388kv)		petared@gmail.com
Daniel von Schantz	Falun	0705-698037		daniel@von-schantz.se
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-775 72	073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com
--------------------	------------	------------	-------------	-----------------------------

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Landvetter	031-945132		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	-----------	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linköping	013-104 204	dis_arkiv@dis.se
---	-------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund,

Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg,

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa, 573 73 Sunhultsbrunn,
0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Marianne Strömberg,

Sleipnervägen 13 2tr, 136 42 Handen,
08-777 66 82,
marianne.stromberg@ownit.nu

Övriga ledamöter

Staffan Knös

Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby,
070-595 1338,
1338-sek@telia.com

Josefine Nilson

Brunstorpsvägen 26 A, 561 36 Huskvarna,
036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 280 60 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 47 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@kleve.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härmösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Claes Embäck

Yxbergsvägen 7, 804 25 Gävle
026-192500, 0706-416579
CoU@tele2.se

Valberedning

Sammanställande: **Gunnar Bergstedt,**
valberedning2015@dis.se

Dis-Nord

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk, 070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Dis-Nord har inte haft lika många kurser under hösten som vi brukar eftersom vi väntar på nya Disgen. När programmet har kommit ut kommer förhoppningsvis vårt kursutbud att utökas.

DNA-dagen

Den stora begivenheten sedan föregående nummer är vår DNA-dag i Skellefteå. En detaljerad återgivning av dagen finns på annan plats i tidningen. Det var en välbesökt aktivitet som lockade 45 personer trots att vi fick flera sena återbud på grund av dåligt väglag för resande från Norrbotten. Vi hade 20 DNA-kit som kunde köpas på plats och det blev slutsålt.

Avslutande ord

Vi avslutar vår spalt med Bo Renbergs limerick som Arnold Lagerfjärd hittat i Norrbottens-Kuriren.

*En bonde i Klöverträsk
blev upptäckt med tre tunnarmade
Han förklarar för polisen:
"Det är foder till grisen
och ger himmelskt vålsmakande
fläsk."*

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Föreningen Dis-Mitt är en regional förening i mellersta Sverige (XYZ-länen), vars medlemmar är intresserade av att använda datorn som hjälp vid släktforskning – detta oavsett vilket datorprogram som används.

Dis-Mitt startades den 15 november 1992 och har nu ca 1000 medlemmar från i huvudsak Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län.

Dis-Bergslagen

c/o Strömberg, Kristinagatan 16,
724 61 Västerås, 021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Styrelsen i Dis-Bergslagen har beslutat att teckna avtal med Dis om överlåtelse av rätten att inom Dis använda sig av det nya kursmaterialet som behandlar Disgen 2016. Vi ser det som en fortsättning av våra tidigare kursböcker – "Grundkurs" och "Fortsättningskurs".

Vi tror att det även fortsättningsvis finns ett visst behov av dessa kursböcker – även om många kommer att övergå till "nya Disgen". På vår hemsida kan man finna information om pris, porto och beställning av kursböckerna.

I Västerås har vi tre Tematräffar per säsong, som annonseras på vår hemsida. I Köping och Örebro har vi dessa i samarbete med släktforskarklubbarna.

Vi fortsätter även med "Öppet Hus" i Västerås – i nya lokaler – nära den tidigare lokalen. I Örebro, Köping och på några andra orter har vi likartad verksamhet dock inte i egen regi.

Under året har vi haft träffar med Bergslagen som tema och även en välbesökt resa till en av Västmanlands mest berömda bergsmansbyar i Bråfors, mellan Fagersta och Norberg.

BRAGE LUNDSTRÖM

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Vice ordf: Gunnar Bergstedt

VinterForsk 2016 i Köping

Problem med forskningen?

Har du kört fast?

Är det svårt att tyda texten?

Har du gått på kurs?

Behöver du öva?

Då är det dags för HelgForsk!

Vi intar IOGT-NTO Forum, Västra Långgatan 2, Köping, den 29 januari kl: 15:00–31 januari kl: 17:00, 2016

DIS-Öst ordnar lokal, forskarplats, internetuppkoppling och abonnemang på ArkivDigital över helgen. Fika och frukt ingår.

Detta är ingen kurs, men en trevlig helg, där du utöver själva släktforskandet kan utbyta erfarenheter, lära känna andra forskare och tipsa och hjälpa andra i sitt forsk. Kul, lärorikt och spännande.

Hoppa i forskartofflorna på fredag eftermiddag och bli kvar i dem tills på söndagen!

Ta med viruskollad dator och din forskning!

OBS! Vi ansluter oss till internet via sladd, se därför till att du kan ansluta din dator med sladd.

Du ordnar själv resa (bil, buss, tåg), boende (vandrarhem, hotell), mat, frukost, lunch.

Med bil: Stockholm-Köping ca 15 mil; Uppsala-Köping ca 12 mil; Örebro-Köping ca 6 mil.

Tåg: Stockholm-Köping tar ca 1,5 timme, ring så hämtar vi dig vid stationen.

ANMÄLAN senast den 10 januari 2016

700:- medlem i DIS-Öst

800:- ej medlem i DIS-Öst

Läs mer på www.dis-ost.se > Kalendarium > VinterForsk.

Välkomna önskar Anders Eriksson!

Erik Brate berättar om bergsmansbyn i Bråfors och de berömda målningarna.

Foto: Brage Lundström

Dis-Filbyter

c/o Frykman, Arrendegatan 5,
583 31 Linköping,
013-214937, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Ulf Frykman

Dis-Väst

c/o Amberntsson, Smaragdgan 25,
421 49 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

Dis-Småland

c/o Nilsson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilsson

Dis Syd

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Vi kan återigen glädjas åt ett mycket högt deltagarantal på våra kurser. Under året har vi utbildat drygt 270 deltagare. Nya medlemmar strömmar in till föreningen och det ser ut som om Dis-Filbyter kommer att öka mest i Sverige i medlemsantal för tredje året i följd. Verksamhet kommer att startats upp på två nya orter i regionen, Håstholmen och Vadstena.

Föreningen deltog i oktober på Bomäs-sen i Linköping, som besöktes av ca 5 000 personer. En medveten satsning för att göra föreningen känd.

I Linköping har Dis kansli informerat att de är i behov av större lokaler, vilket gör att Dis-Filbyters verksamhet flyttas till föreningshuset Fontänen.

Vi tar sikte på 2016

Med anledning av att verksamheten flyttas håller vi öppet hus den 21 januari 2016. Man får se lokalerna vi hyr i föreningshuset Fontänen och föredrag kommer att hållas av Linköpings mest namnkunnige person, Gunnar Elfström.

Vår förening har fått förfrågningar från skolor som vill att vi informerar om släktforskning. Vi planerar därför att starta upp någon form av ungdomssektion.

Föreningen har ett litet referensbibliotek, men efterlyser mer lokal litteratur (från Östergötland). Vi hoppas att det finns en del i olika gömmor som våra medlemmar och andra vill skänka. Kontakta oss!

För våren 2016 planerar vi 27 kursstarter inom olika områden för att hjälpa våra medlemmar. Nya och intresserade släktforskare kan delta i "Smaka på"-kurser helt utan kostnad.

Av 2 500 Dis-medlemmar i vår region är drygt 1 050 medlemmar i Dis-Filbyter. Vi erbjuder nu de medlemmar i regionen som bara är med i Dis, gratis medlemskap i Dis-Filbyter under 2016. Vår förening skall bli ännu aktivare och förhoppningsvis med verksamhet på flera nya platser i regionen.

Ny kryssning

Dis-Filbyter genomför en släktforskarkryssning på Östersjön (Stockholm-Åbo) den 17-18 april 2016. Föreläsningar kommer att ske och workshops erbjudas. Läs mer på Dis-Filbyters hemsida. Bokningen har öppnats på Silja Line www.tallinksilja.se.

Det är en intensiv höst för många av oss i Dis-Väst, ny lokal med allt vad det innebär och många spännande aktiviteter. Nu när vi äntligen har kommit på plats i den nya lokalen vill vi gärna ha mer verksamhet i lokalen, till det behövs det en och annan person. Du som kan tänka dig att vara "husvärd", eller vad det nu kan kallas, i lokalen under dagtid, eller kanske vill presentera något intressant på en liten miniföreläsning, kan ta kontakt med någon av oss i styrelsen.

Er som inte bor i närområdet har vi inte glömt, vi letar efter bra ställen för våra medlemsmöten runt om i regionen och hoppas kunna ha medlemsmöten på andra orter. Tips och idéer mottages tacksamt.

Nu under hösten har vi haft tre temakvällar med inriktning på DNA. Eva von Brömsen har tålmodigt svarat på frågor om haplogrupper, centimorgan och allt vad det nu heter. I vår blir det nya temakvällar med annat innehåll, information kommer i Disketten och på vår hemsida.

CHRISTINA CLAESON

Hösten i Småland är ovanligt lång och mild. Det är nästan så att gräsmattan måste klippas ytterligare en gång. Men det hinner man ju inte när man släktforskar, fotograferar gamla svartvita negativ, betestar Disgen och försöker tolka DNA-proverna som togs i Nyköping. Alltså, det mesta av dygnets timmar ägnar jag åt Dis och släktforskning.

Arkivens dag tillbringades på biblioteket i Eksjö. Intresset var så pass stort att vi inte hann prata med alla som väntade. Nackdelen med att visa Disgen, kartfunktionen och arbetsmetoder är att många vill höra mer och mer. Alltså blir de kvar så länge att andra inte orkar vänta. Vi tror dock att vi får ett par nya medlemmar.

Vårt årsmöte i mars nästa år kommer att hållas i Hovmantorp i anslutning till Släktforskardagen i Sydost. Förhoppningsvis får vi på några fler deltagare än tidigare år när de samtidigt har möjlighet att besöka mässan.

Den närmaste tiden ska vi tillsammans med Eksjöbygdens Släktforskarförening ha några kafékvällar för att under lösa former prata släktforskning och Disgen. I samband med kurser i släktforskning fortsätter vi att marknadsföra Disgen och medlemskap i Dis. Vid en analys av medlemsutvecklingen kan vi notera att vi tappat ett antal medlemmar som avlidit eller av olika anledningar valt att lämna oss. Vi har dock kunnat värva nya medlemmar som med viss råge överträffar antalet som försvunnit.

Dis-Småland har ambitionen att påbörja distanskurser så fort vi kan ta fram utbildningsmaterial för Disgen 2016. Det betyder mest troligt att de första kurserna kommer under hösten 2016. Vi kan dock notera att intresset är stort.

Vi har bestämt oss för att ansluta oss till Dis nya grafiska profil och i samband med det också utnyttja möjligheten att ha en egen "mikrosajt" i anslutning till Dis nya hemsida. Vi tror starkt på att denna modernisering behövs för att locka unga och it-vana nya släktforskare. Många värdesätter möjligheten att sköta släktforskningen från sin egen dator hemma. Då måste vi kunna konkurrera med alla andra moderna hemsidor på nätet. Trots vår ganska höga genomsnittsalder vill vi i Småland kunna visa att vi följer med i utvecklingen av moderna sajter som kan locka fram intresset hos yngre generationer.

TOMMY NILSSON

Höstmöte

Den 18 oktober träffades ett sjuttioal medlemmar i Dis Syd i Sölvesborgs Folkets hus för föreningens traditionella höstmöte. Dagens föreläsare, Magnus Bäckmark, talade om DNA-jämförelse i släktforskning. Han berättade att DNA-jämförelser i släktforskningen har vuxit i hela västvärlden under de senaste 15 åren. Jämfört med andra hjälpmedel för släktforskning, som abonnemang på register, släktforskningsprogram med mera, innebär ett DNA-prov endast en engångskostnad, som kan ge möjlighet att hitta nya och okända släktingar. DNA-analys av salivprov har blivit billigare och kostar nu ca 700 kr. När analysen är klar lämnar analysföretagen en lista på släktingar. Den når man via internet med ett lösenord från analysföretaget. Dessutom får man tillgång till eventuella nya träffar på sin lista allt eftersom fler personer lämnar in sina DNA-prov.

Sannolikheten för att man ska träffa på släktingar genom DNA-jämförelser är 99 procent eller mer när det gäller tremänningar, 90 procent för fyrmänningar, 50 procent för femmänningar, 10 procent för sexmänningar och under 2 procent för sju männingar.

Vi släktforskare, fortsatte Magnus, är enbart intresserade av släktgenerna och inte till exempel sjukdomsgenerna. En enkel topsning av kindens insida är, hur underligt det än kan låta, fullkomligt tillräckligt för att kunna konstatera släktskap via DNA. Man skickar efter ett provkit via nätet, topsar sig enligt de anvisningar som medföljer, skickar tillbaka provet och väntar i 6-8 veckor innan resultatet kommer. De företag som sysslar med DNA-jämförelser har olika fokusområden. Family Tree DNA (www.familytreedna.com) har fokus på släktforskning medan 23andMe (www.23andme.com) har fokus på hälsoinformation. För släktforskare rekommenderar Magnus det förstnämnda företaget.

MATS J LARSSON

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING B

Vi gör din släktforskning enklare.